

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza malotřídního školního vzdělávání
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikola Vaňková**
Osobní číslo: **E18142**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Téma práce: **Analýza malotřídního školního vzdělávání**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat otázkami spojenými s financováním a organizací malotřídního školství v České republice. Cílem práce bude analyzovat hospodaření malotřídní školy ve vybrané obci v Pardubickém kraji a zhodnotit dopad hospodaření školy z hlediska finanční zátěže na danou obec, která je jejím zřizovatelem.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů malotřídního školství.
- Teoretické aspekty finanční analýzy.
- Analýza hospodaření vybrané malotřídní školy.
- Zhodnocení dopadů hospodaření školy na rozpočet obce.
- Stanovení návrhů a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. První vydání. Praha: Grada, 2015. 208 stran. ISBN 9788024755618.
TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie CHALOUPKOVÁ. *Málotřídní školy v České republice*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-204-8.
VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2015/2016*. 6. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, 2015. ISBN 978-80-7263-974-8.
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jaroslav Kovárník, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

---

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

---

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza malotřídního školního vzdělávání jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 21. 4. 2021

Nikola Vaňková v. r.

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Jaroslavu Kovárníkovi, Ph.D., za jeho vedení bakalářské práce, za jeho cenné rady, které mi v průběhu psaní poskytnul. Dále bych ráda poděkovala ředitelce ZŠ a MŠ Vraclav Mgr. Pavlíně Štanclové a zaměstnancům obce Vraclav za možnost poskytnutí potřebných materiálů, které mi též napomohly při zpracování práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala Mgr. Kateřině Šandové za pomoc a nezbytnou jazykovou korekturu v práci. Velké poděkování náleží i mé rodině, která mi umožnila studium na Univerzitě Pardubice, za její podporu a trpělivost při celém studiu.

ANOTACE:

Bakalářská práce se bude zabývat otázkami spojenými s financováním a organizací malotřídního školství v České republice. Cílem práce bude analyzovat hospodaření malotřídní školy ve vybrané obci v Pardubickém kraji a zhodnotit dopad hospodaření školy z hlediska finanční zátěže na danou obec, která je jejím zřizovatelem.

KLÍČOVÁ SLOVA:

malotřídní školství, regionální vzdělávání, hospodaření základní školy, financování škol, Pardubický kraj, obec

TITLE:

Analysis of small class in school education

ANNOTATION:

The bachelor thesis will deal with issues related to the financing and organization of small education in the Czech republic. The aim of the work will be to analyze the management of a small school in a selected municipality in the Pardubice region and evaluate the impact of school management in terms of financial burden on the municipality, which is its founder.

KEY WORDS:

small-class education, regional education, primary school management, school financing, Pardubice region, village

OBSAH

ÚVOD	12
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ SPOJENÝCH S MALOTŘÍDNÍM ŠKOLSTVÍM.....	14
1.1 VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA V ČESKÉ REPUBLICE	14
1.1.1 Právní úprava.....	14
1.1.2 Školský systém v České republice	15
1.2 VYMEZENÍ POJMU MALOTŘÍDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	16
1.3 SOUČÁSTI MALOTŘÍDNÍ ŠKOLY	17
1.3.1 Mateřská škola.....	17
1.3.2 Školní družina.....	17
1.3.3 Školní jídelna.....	18
1.4 ŘÍZENÍ MALOTŘÍDNÍ ŠKOLY	18
1.4.1 Ředitel malotřídní školy.....	19
1.5 ORGANIZACE VÝUKY NA MALOTŘÍDNÍ ŠKOLE	19
1.5.1 Rozdělení škol podle počtu tříd.....	19
1.5.2 Možnosti spojování ročníků do tříd	20
2 VEŘEJNÝ SEKTOR JAKO POSKYTOVATEL VZDĚLÁVÁNÍ.....	21
2.1 CHARAKTERISTIKA VEŘEJNÉHO SEKTORU	21
2.1.1 Obec jako poskytovatel veřejných statků	21
2.2 ÚLOHA ŠKOLSTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU	22
2.3 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ.....	22
2.3.1 Financování škol pomocí státního rozpočtu	24
2.3.2 Financování škol pomocí obecního rozpočtu	26
2.3.3 Ostatní financování škol.....	27
2.4 HOSPODAŘENÍ ŠKOLY A ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ.....	27
2.5 KLÍČOVÉ PROBLÉMY FINANCOVÁNÍ	28
2.6 ZMĚNA VE FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ	29
3 OBEC VRACLAV.....	30
3.1 VÝVOJ OBYVATELSTVA V POSLEDNÍ DEKÁDĚ.....	31
3.2 OBČANSKÉ VYBAVENÍ OBCE	32
3.3 HOSPODAŘENÍ OBCE	34
3.3.1 Příjmy obce.....	35
3.3.2 Výdaje obce	36
3.4 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ.....	37
4 ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA VRACLAV, OKRES ÚSTÍ NAD ORLICÍ.....	39
4.1 „VESELÁ ŠKOLIČKA“ VRACLAV	40
4.1.1 Součásti Veselé školičky	40
4.1.2 Personální obsazení školy.....	42
4.1.3 Školní vzdělávací program	42
4.2 FINANCOVÁNÍ ZŠ A MŠ VRACLAV	43
4.2.1 Programové financování	43
4.2.2 Financování pomocí státního rozpočtu.....	45

4.2.3	<i>Financování školy pomocí obecního rozpočtu</i>	46
4.2.4	<i>Ostatní financování</i>	48
4.2.5	<i>Celkové finanční prostředky školy</i>	49
4.3	HOSPODAŘENÍ ZŠ A MŠ VRACLAV	50
4.3.1	<i>Hospodářské výsledky školy za období minulých let</i>	50
4.3.2	<i>Čerpání rozpočtu 2020</i>	50
4.3.3	<i>Rozpočet školy na rok 2021 pro obec</i>	53
4.3.4	<i>Střednědobý výhled hospodaření ZŠ a MŠ Vraclav na rok 2022</i>	55
4.4	SHRNUTÍ STUDIE	56
4.4.1	<i>Dopad financování školy na obec jako zřizovatele</i>	56
4.4.2	<i>Predikce „Veselé školičky“ Vraclav</i>	56
4.4.3	<i>Doporučení ZŠ a MŠ Vraclav</i>	57
	ZÁVĚR	58
	POUŽITÁ LITERATURA	60

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Tabulka č. 1 – *Rozpočet výdajů pro RgŠ*

Tabulka č. 2 – *Souhrn nákladů a výnosů rozpočtu škol a školských organizací*

Tabulka č. 3 – *Střednědobý výhled rozpočtu obce Vraclav na roky 2022 – 2025*

Tabulka č. 4 – *Příjmy obce uvedené v obecním rozpočtu v letech 2014 – 2020*

Tabulka č. 5 – *Výdaje obce uvedené v obecním rozpočtu v letech 2014 – 2020*

Tabulka č. 6 – *Podíl výdajů v oblasti školství v obci k celkovým výdajům obce v letech 2014 – 2020*

Tabulka č. 7 – *Rozpis účelových prostředků poskytnutých škole v letech 2014 – 2020*

Tabulka č. 8 – *Hospodářské výsledky plynoucí z hlavní a doplňkové činnosti organizace v letech 2014 – 2020*

Tabulka č. 9 – *Rozpis čerpání prostředků ze státního rozpočtu za rok 2020*

Tabulka č. 10 – *Rozpis NIV za rok 2020*

Tabulka č. 11 – *Rozpis čerpání prostředků od zřizovatele za rok 2020*

Tabulka č. 12 – *Rozpis účelových prostředků za rok 2020*

Tabulka č. 13 – *Souhrn nákladů a výnosů z vedlejší hospodářské činnosti školy za rok 2020*

Tabulka č. 14 – *Náklady školy za rok 2020*

Tabulka č. 15 – *Rozpočet školy pro zřizovatele na rok 2021*

Tabulka č. 16 – *Rozpočet ZŠ; MŠ; ŠD na rok 2021 – DDHM*

Tabulka č. 17 – *Spoluúčast obce na dotaci pro školu v roce 2021*

Tabulka č. 18 – *Výhled hospodaření ZŠ a MŠ na rok 2022*

Graf č. 1 – *Počet dětí v ZŠ a MŠ v rozmezí školních let 2011/2012 – 2019/2020*

Graf č. 2 – *Podíl malotřídních škol a jejich žáků v základním školství v jednotlivých krajích v ČR*

Graf č. 3 – *Počet tříd na 1. stupni v malotřídním školství*

Graf č. 4 – *Počet živě narozených dětí v České republice v období 2011 – 2019*

Graf č. 5 – *Počet dětí zapsaných do 1. ročníku ZŠ v období 2011 – 2019*

Graf č. 6 – *Rozdělení výdajů kapitoly 333 MŠMT do různých odvětví*

Graf č. 7 – *Demografický vývoj obce Vraclav v období 2010 – 2020*

Graf č. 8 – *Znázornění natality a mortality v obci*

Graf č. 9. – *Počet dětí v Základní škole Vraclav ve školních letech 2014 – 2020*

Graf č. 10. – *Rozpočet přímých NIV poskytnutých škole v letech 2014 – 2020*

Graf č. 11. – *Obecní rozpočet pro jednotlivé subjekty příspěvkové organizace v letech 2014 – 2020*

Graf č. 12. – *Rozpočet celkových prostředků poskytnutých od zřizovatele v letech 2014 – 2020*

Graf č. 13. – *Další zdroje při financování příspěvkové organizace v letech 2014 – 2020*

Graf č. 14. – *Výnosy z doplňkové činnosti v letech 2014 – 2020*

Graf č. 15 – *Souhrn celkových schválených finančních prostředků pro školskou organizaci*

Obrázek č. 1. – *Schéma: klasické rozdělení veřejné správy*

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

- BÚ – bankovní účet
- ČR – Česká republika
- ČSU – Český statistický úřad
- DDHM – drobný dlouhodobý hmotný majetek
- DHM – dlouhodobý hmotný majetek
- DNM – dlouhodobý nehmotný majetek
- EU – Evropská unie
- EVVO – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
- FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb
- FO – fyzická osoba
- KÚ – krajský úřad
- KZÚV – krajská zařízení ústavní výchovy
- MP – mzdové prostředky
- MŠ – mateřská škola
- NIV – neinvestiční výdaje
- ONIV – ostatní neinvestiční výdaje
- OON – ostatní osobní náklady
- OPPP – ostatní prostředky za provedenou práci
- PO – právnická osoba
- RgŠ – regionální školství
- RUD – rozpočtové ručení daní
- RVP – rámcový vzdělávací program
- SOU – střední odborné učiliště
- SŠ – střední škola
- ŠD – školní družina
- ŠJ – školní jídelna
- ŠVP – školní vzdělávací program
- ÚZ – účelová značka
- VHČ – vedlejší hospodářská činnost
- VOŠ – vyšší odborná škola
- VŠ – vysoká škola
- Z – zaměstnanci
- ZŠ – základní škola
- ZUŠ – základní umělecká škola

TERMINOLOGIE

decentralizace: přesun funkcí a kompetencí na nižší orgány nebo na menší organizační jednotky¹

venkovská obec: obec, která má méně než 2000 obyvatel²

veřejný statek: statek, jehož spotřeba je nedělitelná (nelze ho rozdělit mezi spotřebiteli, nerivalitní spotřeba) a nevylučitelná (nelze účinně zamezit jeho spotřebě)³

---

¹Pojem decentralizace. *SLOVNÍK CIZÍCH SLOV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/decentralizace-decentralisace>

²DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Vymezení venkovských obcí v Česku* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

³MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta a Jan STEJSKAL. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9., str. 15

ÚVOD

Neodmyslitelnou součástí našeho života je povinná školní docházka. Její základy byly položeny již v 18. století za vlády Habsburské panovnice Marie Terezie. Na vzdělání má právo každý občan České republiky. V listině základních práv a svobod v článku 33 stojí, že:

(1), *Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.*“

(2), *Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.*“⁴

České školství je upraveno zákonem č. 561/2004, který je znám jako školský zákon. Ve školním roce 2019/2020 Česká republika čítala 4192 základních škol, do kterých denně docházelo více než 952 000 žáků.⁵

Malotřídní školství se díky svojí početnosti řadí mezi nezbytnou součást českého školského vzdělávacího systému. Česká republika má velký počet venkovských obcí s nižším počtem obyvatel. Malotřídní školství umožňuje dětem z osad, malých vesnic a městysů navštěvovat blízké školské zařízení, aniž by musely denně cestovat několik kilometrů do nejbližší vzdáleného města. V městských školských zařízeních často není kapacita volných míst pro nově přicházející školáky z malých obcí. Dojíždění je zejména problémem pro děti z prvního stupně. Zvláště je to pak značná komplikace pro jejich zákonné zástupce. Pro malé děti z prvního stupně může být každodenní dojíždění velice náročné, ať už fyzicky či psychicky. Cestování může působit potíže, které mohou vyústit až k negativnímu vztahu ke vzdělávání.

Informace k této práci jsou čerpány z více zdrojů. Elementárním zdrojem informací jsou rozhovory s pracovníky na obecním úřadě včetně hospodárky obce, dále pak rozhovor s ředitelkou školy a hospodářkou základní školy. Tito zaměstnanci poskytli kompletní a nezbytné informace pro tuto práci. Sekundárním zdrojem jsou analýzy potřebné literatury

---

⁴Listina základních práv a svobod: Článek 33. *SBÍRKA ZÁKONŮ* [online]. [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/listina-zakladnich-prav-a-svobod/kazdy-ma-pravo-na-vzdelani-skolni-docha.html>

⁵ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLÁCH V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ ZA OBDOBÍ 1989/90 AŽ 2019/20: Časové řady. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zakladni-udaje-o-skolach-v-regionalnim-skolstvi-za-obdobi>

z oboru veřejných financí, školství a jeho financování. Z webových domén je v první řadě využívána doména „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*“.

Bakalářská práce se bude zabývat otázkami spojenými s organizací a financováním malotřídního školství v České republice. **Cílem bude analyzovat hospodaření a organizaci malotřídní školy ve vybrané obci v Pardubickém kraji a zhodnotit dopad hospodaření školy z hlediska finanční zátěže na danou obec, která je jejím zřizovatelem.** V tomto případě se jedná o obec Vraclav. Klíčovým úkolem této bakalářské práce je zhodnocení organizace a financování vraclavské školy a dopad na hospodaření a rozpočet obce.

První dvě kapitoly této práce tvoří část teoretickou. V první kapitole jsou analyzovány základní pojmy spojené nejen se základním vzděláním, ale i pojmy, které definují malotřídní školní vzdělávání, a to především jeho řízení a organizaci. Dále se zde vymezují součásti malotřídního školství, současné možnosti spojování tříd a v neposlední řadě i vedení malotřídních škol. Druhá kapitola se zabývá vymezením veřejného sektoru, jeho základními rysy a vlastnostmi. Nadále se zabývá obcí jako poskytovatelem veřejných statků a postavením školství ve veřejném sektoru. Největší část této kapitoly je věnována financování školství a problémům s ním spojeným.

Následující dvě kapitoly tvoří část praktickou. Třetí kapitola je zaměřena již na konkrétní obec Vraclav, ve které se nachází daná základní škola s nižším počtem tříd. V této kapitole je charakterizováno prostředí obce, její vybavenost, která slouží místním obyvatelům, demokratický vývoj v obci za poslední dekádu. Na závěr kapitoly je rozebrán rozpočet obce a financování školství z obecního rozpočtu. Čtvrtá kapitola je tvořena případovou studií. Je zde zkoumáno prostředí vraclavské plně neobsazené školy. Poslední kapitola ukazuje organizaci školy. Další části kapitoly jsou tvořeny analýzou financování a hospodaření za určité období. Jsou zde srovnány nákladové a výdajové položky, přidělení financí, počet žáků a dopad hospodaření školy na danou obec. V závěru čtvrté kapitoly je zhodnocena predikce dané školy a malotřídního školství s doporučením na zlepšení situace ve školství. V závěru práce jsou shrnuty veškeré poznatky z této práce.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ SPOJENÝCH S MALOTŘÍDNÍM ŠKOLSTVÍM

1.1 VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA V ČESKÉ REPUBLICE

1.1.1 Právní úprava

Vrcholem právních předpisů v ČR je spolu s Ústavou České republiky také Listina základních práv a svobod ze dne 16. prosince 1992. V listině základních práv a svobod stojí:

- (1) „Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.“
(2) „Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.“⁶

Školský zákon č. 561/2004 Sb., který je platný od 1. 1. 2005, vychází z Listiny základních práv a svobod a pojednává o všech školských zařízeních. Školský zákon dále stanovuje podmínky, při kterých je vzdělávání umožněno. Definiuje práva a povinnosti všech subjektů, které jsou účastníky vzdělávacího procesu (tj FO, PO, orgány, které vykonávají státní správu a samosprávu v oblasti školství). Školské zařízení a školy v České republice tvoří vzdělávací soustavu. Enumerací vzdělávací soustavy jsou:

- mateřské školy a zařízení poskytující předškolní vzdělání,
- základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií,
- speciální školy,
- střední vzdělání (střední odborné učiliště, střední odborná škola, gymnázium),
- konzervatoře,
- vyšší odborné školy,
- a jiná zařízení poskytující vzdělávání (jazykové vzdělávání, zájmové vzdělávání, ZUŠ).

Školský zákon stanovuje podle §8, kdo je zřizovatelem školy. Školská instituce se zřizuje buď jako školská právnická osoba, nebo příspěvková organizace, nebo. Zřizuje ji kraj (regionální úroveň) či obec, do které školské zařízení spadá nebo svazek obcí zřizující školy. Dále významnou roli ve zřizování školských organizacích hraje MŠMT. Dle ekonomické teorie

---

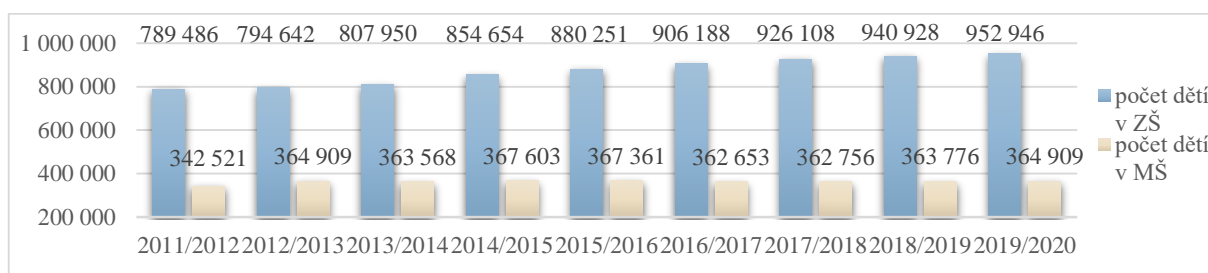
⁶Listina základních práv a svobod. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

je vzdělání považováno za tzv. veřejný statek.⁷ Za tento druh statků nese určitou odpovědnost stát, který se zasazuje o to, aby školství bylo v rámci veřejného zájmu. Školy se mohou zřizovat však nejen pomocí veřejných financí, ale i pomocí financí soukromých. Financují-li se školy pomocí veřejných financí, jedná se tak podle §2 odst. 3 školského zákona o veřejnou službu.

1.1.2 Školský systém v České republice

Význam škol v ČR je výchova a poskytování vzdělávání jedincům. Vzdělávání je postup, při kterém jedinec získává dané dovednosti, schopnosti a návyky. Na vzdělání se nahlíží jako na nedílnou součást socializace jedince.⁸ Je to proces, kdy se jednotlivec snaží realizovat v daném odvětví. Instituce, které zodpovídají za vzdělávání jako za společensky organizovanou činnost, se zařazují do kategorie školství. Školství je rozděleno do několika stupňů vzdělávání. Výsledkem vzdělávání je komplexní vzdělání. Záměrná a cílevědomá činnost, která vede jedince k jeho všestrannému rozvoji, je v pedagogické praxi definována slovem výchova. České školství se rozděluje na preprimární, základní, středoškolské a vysokoškolské vzdělávání. V následujícím grafu je zachycen počet dětí v MŠ a ZŠ. Jak je vidět z grafu, počet dětí v ZŠ se každým rokem zvyšuje, oproti tomu počet dětí v MŠ je po celou dobu sledování konstantní. Je to dáno tím, že na ZŠ je školní docházka povinná. Oproti tomu v MŠ je povinná školní docházka pouze v posledním, předškolním roce dítěte.

Graf č. 1 — Počet dětí v ZŠ a MŠ v rozmezí školních let 2011/2012 – 2019/2020

Zdroj: dle⁹

⁷MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta a Jan STEJSKAL. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9., str. 15

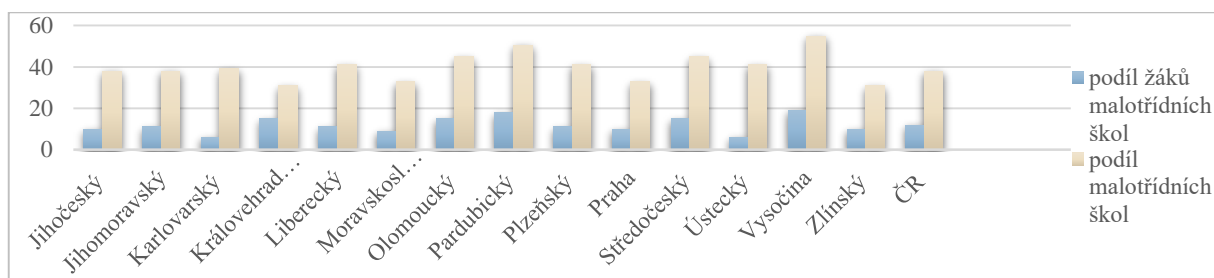
⁸PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6., str. 292

⁹Školy a školská zařízení - školní rok 2018/2019: Základní vzdělávání celkem - žáci v základním vzdělávání podle navštěvovaného stupně a typu školy v časové řadě 2008/09 - 2018/19. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/b-zakladni-vzdelavani-celkem>

1.2 VYMEZENÍ POJMU MALOTŘÍDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Malotřídní vzdělávání je přirovnáváno k rodině. Možnosti počtu tříd udává školský zákon č. 561/2004 Sb. V českém systému je klasifikace malotřídky následující: „*Za malotřídní školu je označována taková škola, v jejíž alespoň jedné třídě jsou vyučováni žáci více než jednoho ročníku*“.¹⁰ Malotřídní škola se nachází převážně na venkově, v malých obcích, osadách či městysech. České školství je rozděleno na první a druhý stupeň. Aby byly školy zcela plně organizované, musí první stupeň čítat pět ročníků a druhý stupeň ročníky čtyři. Jedná-li se o malotřídku, musí škola splňovat několik podmínek. První podmínkou je, aby výuka ve škole probíhala pouze na prvním stupni. Druhá podmínka, která musí být splněna, je menší počet tříd na prvním stupni, než je počet u plně organizované ZŠ (pět tříd). V cizích zemích je toto vzdělávání označováno za kombinované nebo smíšené. I v převážné většině evropských zemí je malotřídně organizován výhradně první stupeň. Ekvivalentů pro malotřídní školy v cizích jazycích je několik. „*Small school with composite class*“ (malá škola sesmišlenými třídami) je používán v anglickém jazyce pro malotřídní školství. Ve francouzském jazyce je to označováno jako „*petit école primaire*“.¹¹ Označení malotřídky v zahraničí však nemusí vždy znamenat totéž, co v ČR. Mnohdy se nejedná o malotřídku, jak je známá v ČR, ale jedná se o „*malou školu*“. Může to být plně organizovaná škola potýkající se s totožnými problémy jako malotřídky v ČR, zejména finanční, organizační či personální problémy, které mohou vést až k zániku škol. I v zahraničí se tento druh škol nachází převážně na venkově. V následujícím grafu je znázorněn podíl malotřídního školství v ČR v jednotlivých krajích.

Graf č. 2 – Podíl malotřídních škol a jejich žáků v základním školství v jednotlivých krajích v ČR

Zdroj: dle¹²

¹⁰TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie ŠKARKOVÁ. *Malotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 9788073152048., str 11

¹¹TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie ŠKARKOVÁ. *Malotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 9788073152048., str 12

¹²TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie ŠKARKOVÁ. *Malotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 9788073152048., str. 58

1.3 SOUČÁSTI MALOTŘÍDNÍ ŠKOLY

Malotřídní školy mají častokrát jako svojí součást svého i ostatní zařízení, která jsou úzce spjata s chodem školy. Jedná se např. o mateřskou školu, školní jídelnu či školní družinu.

1.3.1 *Mateřská škola*

I malotřídní škola, stejně jako plně organizovaná škola, má jako jeden ze svých prvků organizaci umožňující předškolní vzdělávání. Předškolní vzdělávání, stejně jako základní vzdělávání, má vyhotovený svůj ŠVP dle RVP. MŠ při ZŠ, která má alespoň jednu třídu, musí mít naplněnost minimálně 15 dětí. Maximální kapacita tříd v MŠ činí však 24 dětí.¹³ Zřizuje-li se v malé obci MŠ spadající pod malotřídní ZŠ, je většinou součástí jedné budovy. Toto spojení má výhody nejen pro zřizovatele, ale i pro personál školky a školy či pro samotné děti a jejich zákonné zástupce. MŠ jsou zřizovány pomocí několika finančních toků:

- státem, pomocí normativů – neinvestiční výdaje (mzdy, odvody, FKSP, ONIV),
- zřizovatelem – provozní náklady,
- zákonnými zástupci – výšku částky určuje ředitel organizace,
- dary, dotacemi či granty.

1.3.2 *Školní družina*

Školní družina je označována za zařízení starající se o vzdělávání mimo výuku. ŠD je nabízena žákům 1. stupně. Docházka do družiny je dobrovolného charakteru. Tato pomoc rodičům není hrazena státem. Rodič je povinen za tuto uhradit příslušnou částku. Částka je vyměřena ředitelem školy. Průměrný počet dětí v jednom oddělení v družině je 20 žáků. Maximální počet dětí nesmí přesáhnout 30 dětí. V malotřídce se častokrát potýkají s opačnými problémy. I přesto, že většinou družinu navštěvují všechny ročníky, mají problémy s naplněním kapacity. Minimální počet dětí navštěvujících školní družinu je 5 žáků.¹⁴ Pro děti, které jsou závislé na veřejné dopravě, je ŠD nepostradatelnou částí v jejich rozvrhu dne. ŠD jsou zřizovány pomocí několika finančních toků:

---

¹³Průvodce pro ředitele mateřské školy. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/52514/>

¹⁴Změny ve školním roce 2018/2019: Nová pravidla pro nejnižší počet dětí ve školní družině. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/novinky-skolniho-roku-2018-2019?highlightWords=Nov%C3%A1+pravidla+pro+nejni%C5%BE%C5%A1%C3%AD+po%C4%8Det+d%C4%9Bt%C3%AD+%C5%A1koln%C3%AD+dru%C5%BEin%C4%9B>

- státu, pomocí normativů – neinvestiční výdaje (mzdy, odvody, FKSP, ONIV),
- zřizovatele – provozní náklady,
- zákonných zástupců – výšku částky určuje ředitel organizace,
- darů, dotací či granty.¹⁵

1.3.3 Školní jídelna

Nedílnou součástí v organizaci dne žáka ve škole je i jeho stravování. Nevozí-li škola jídlo z nejbližší vývařovny, má pak zařízenou vlastní jídelnu. I přesto, že škola nabízí možnost ŠJ, ne vždy je v malotřídních školách plně využívána. Jednou z příčin může být ekonomická situace v rodině žáka či náročnější dojíždění žáka do školy. Aby byly jídelny co nejvíce využity, poskytuje škola možnost i stravování cizích strážníků. Strážníky, které hostí ŠJ, jsou tedy žáci ZŠ a MŠ, zaměstnanci ZŠ a MŠ a cizí strážníci. Cena, kterou strážníci musí zaplatit, je složena ze tří nákladových prvků. Jedná se o finanční, mzdové a věcné náklady.¹⁶ Strážníci nepocházející ze školního zařízení musí hradit všechny prvky sami. Souhrnná částka není vždy konečná. Mnohdy je navýšena o sumu určenou vnitřními předpisy, kterou určí ředitelka školy. Tato částka přispívá k lepšímu hospodaření školy. Financování části ŠJ (personál, zařízení) je financováno pomocí normativů stanovených na základě vyhlášky o krajských normativech. Množství peněz, které škola dostane od KÚ, závisí na počtu dětských strážníků.

1.4 ŘÍZENÍ MALOTŘÍDNÍ ŠKOLY

Úspěšná organizace je výsledkem zvládnutelného vedení. Práce v malotřídní škole je ne vždy dostatečně oceněna. Na vedení školy závisí kompletní její chod. Malotřídní školská organizace funguje na principu „*dělám, co je třeba*“. Na pracovní pozice, které plně obsazené školy mívají, v malotřídkách není ani prostor, ani finance. Řízení školy je odlišné oproti řízení klasické organizace. Hlavní odlišnost je ve vytyčení cílů v dané organizaci. Školské cíle jsou výsledky v oblasti vzdělávání, profesní uplatnění jedince, příprava na další jedincovo vzdělávání.¹⁷

---

¹⁵Změny ve školním roce 2018/2019. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/novinky-skolniho-roku-2018-2019?highlightWords=zm%C4%9Bny+%C5%A1koln%C3%ADm+roce+2018%2F2019>

¹⁶107/2005 Sb. VYHLÁŠKA: O školním stravování. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-01-28]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/vyhlaska_107_2005_Sb_ve_zneni_210_2017_Sb.pdf

¹⁷Školský zákon ČÁST PRVNÍ §2. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-1-paragraf-2>

1.4.1 Ředitel malotřídní školy

Pracovní pozice ředitele malotřídky je velmi pestrá. Na typ této pracovní pozice se hlásí dva typy lidí. První typ je typ „*dravce*“. Tuto pracovní nabídku bere jako mezizastávku na své kariérní cestě. Další zastávkou je pak ředitelství plně organizované školy. Druhý typ uchazečů je toto místo konečnou zastávkou. Ředitel v malotřídní škole musí zvládat několik úkolů:

- naplnění ročníků dostatečným počtem žáků,
- neurčitost rozpočtu a dostatek finančních zdrojů,
- zachování kvalitních a vzdělaných pedagogů,
- zabezpečení technického zařízení školy.¹⁸

Malotřídní škola a plně organizovaná škola pojí jedna věc. Ředitelé malotřídek mají totožné povinnosti jako ředitelé plně organizovaných škol. Jeden značný rozdíl mezi nimi je. Ředitelé malotřídek jsou nuceni všechny povinnosti zvládat s omezeným počtem pracovníků. Toto povolání charakterizují dvě roviny. Osoba je jednak ředitel, jednak pedagog. Věnuje se tedy nejen manažerské činnosti, ale i pedagogické. Necelých 60% svého pracovního týdne ředitel věnuje manažerské činnosti. Zbylých 40% své týdenní činnosti je ředitel nucen odučit.

1.5 ORGANIZACE VÝUKY NA MALOTŘÍDNÍ ŠKOLE

1.5.1 Rozdělení škol podle počtu tříd

Počet tříd ve škole závisí na minimálním počtu dětí v ročníku. Minimální počet dětí ve třídě je určen dle MŠMT. Maximální počet dětí v jedné třídě je dle MŠMT 30 dětí. Počet dětí umožňuje právo na zohlednění při financování škol. Možností, jak rozdělit 1. stupeň, jsou:

- **jednotřídka** (minimálně 10 žáků ve třídě),
- **dvoutřídka** (minimální průměrný počet 12 žáků na 1 třídu),
- **trojtřídka** (minimální průměrný počet 15 žáků na 1 třídu),
- **čtyřtřídka** (minimální průměrný počet 15 žáků na 1 třídu).¹⁹

---

¹⁸TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie ŠKARKOVÁ. *Málotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 9788073152048., str. 149

¹⁹Počty dětí ve třídách málotřídní základní školy a mateřské školy. *ŠKOLSKÝ PORTÁL PARDUBICKÉHO KRAJE* [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.klickevzdelani.cz/clanky/category/pod-poklickou-materskych-skol/pocty-deti-ve-tridach-malotridni-zakladni-skoly-a-materske-skoly>

Nejpočetnější zastoupení mají školy se dvěma třídami. Oproti tomu nejmenší zastoupení mají školy se čtyřmi třídami. Malotřídky mají většinou spádovou oblast pro jednu až pět okolních obcí. Počet žáků v malotřídce je dán počtem obyvatel obce. Nachází se zpravidla v malých obcích s počtem obyvatel do 1500. Malotřídky jsou fenoménem venkova. Průměrný počet žáků v malotřídce je 29,5 žáků. Jedna z nejmenších malotřídek v ČR čítá 6 žáků.

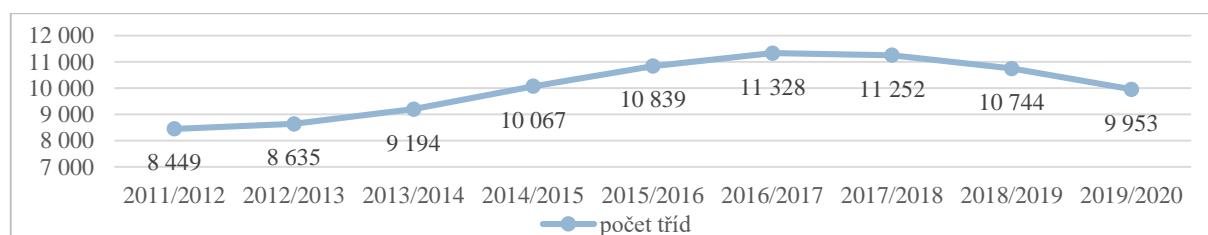
1.5.2 Možnosti spojování ročníků do tříd

Je-li nedostatek žáků v daném ročníku, je možnost spojit dva a více ročníků do jedné třídy. Existují čtyři možnosti, jak ročníky spojit:

- **možnost A** – spojení všech pěti ročníků do jedné třídy – vzniká tak **jednotřídka** (minimální počet žáků ve škole – 10 žáků),
- **možnost B** – spojení dvou ročníků do jedné třídy a spojení zbylých třech ročníků do jedné třídy – vzniká tak **dvoutřídka** (minimální počet žáků ve škole – 24 žáků),
- **možnost C** – dvě spojení dvou ročníků do jedné třídy a jeden ročník jako jedna třída – vzniká tak **trojtřídka** (minimální počet žáků ve škole – 45 žáků),
- **možnost D** – jedno spojení dvou ročníků do jedné třídy, ostatní ročníky jako samostatné třídy – vznikají tak **čtyřtřídky** (minimální počet žáků ve škole – 60 žáků).

Počet tříd na 1. stupni v malotřídkách od roku 2011 je znázorněn v následujícím grafu. Z grafu vyplývá, že od roku 2011 do roku 2017 byl zaznamenán nárůst počtu tříd v malotřídním školství. Oproti tomu se stal rok 2018 rokem zlomovým v počtu tříd na malotřídce. Od toho roku začal klesat počet dětí na školách a s tím spojený i počet tříd na malotřídce.

Graf č. 3 – Počet tříd na 1. stupni v malotřídním školství

Zdroj: dle²⁰

²⁰Školy a školská zařízení - školní rok 2019/2020: Základní vzdělávání. Český statistický úřad: Odbor školství [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-20192020>

2 VEŘEJNÝ SEKTOR JAKO POSKYTOVATEL VZDĚLÁVÁNÍ

2.1 CHARAKTERISTIKA VEŘEJNÉHO SEKTORU

Podstatnou roli v národním hospodářství hraje veřejný sektor. Spolu se soukromým sektorem tvoří tzv. symbiózu ve smíšené ekonomice. Výsledkem toho je podmíněnost a kompletace obou sektorů. Předcházení selhání trhu a posléze řešení vzniklých následků, jsou úkoly, které má veřejný sektor na starosti. Důvodů, proč dochází k tržnímu selhání ve veřejném sektoru, je několik, například nedokonalá konkurence, vznik monopolu či existence externalit nebo asymetrie informací.²¹ Veřejný sektor, který poskytuje zaměstnání velké části ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu, je nepostradatelným článkem v národním hospodářství. Veřejný sektor je různě strukturován. Patří sem několik odvětví:

- justice, policie, armáda,
- školství, věda a výzkum,
- kultura, tělesná kultura a sport,
- zdravotnictví, sociální služby,
- veřejná doprava.²²

2.1.1 Obec jako poskytovatel veřejných statků

Obec je výchozím bodem územní samosprávy. Samosprávou se rozumí dobře fungující komplex na vymezeném území. Tento komplex nezávisle hospodaří. Ve věcech není závislý, rozhoduje sám za sebe. Klasické rozdělení veřejné správy je následující. Prvním subjektem je státní správa a druhým subjektem je samospráva, které se dělí na samosprávu územní a samosprávu zájmovou.²³ Čtrnáct krajů včetně hlavního města patří s 6 285 obcemi mezi organizace tvořící územní samosprávu. Pozice obce ve veřejné správě výrazně posiluje. Výraznější postavení obce je následek probíhající dlouholeté decentralizace kompetencí v ČR. V zákoně o obcích dle §1 stojí: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce*“.²⁴

---

²¹PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 808596385x., str. 15

²²PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 808596385x., str. 18

²³PILNÝ, Jaroslav. *Ekonomika veřejného sektoru*. upr. a dopl 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, ISBN 978-80-7395-021-7., str. 248

²⁴Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

2.2 ÚLOHA ŠKOLSTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU

V současnosti může školství být zároveň veřejným čistým statkem, statkem smíšeným i statkem privátním. Oblast školství umožňuje jedincům větší rozhled a rozvoj jejich osobnosti. Každému vyspělému státu záleží na úrovni vzdělání jeho občanů. Školství tvoří podstatnou roli v každé národní ekonomice. Podílí se zásadním způsobem na zvýšení schopností jedince. To pak vede k lepší prosperitě státu. Má také neodmyslitelný vliv na kulturní, sociální a hospodářský vývoj státu. Každý vzdělaný jedinec může být pro stát velkým přínosem a může více přispět k dalšímu hospodářskému vývoji v zemi. Dále se také lépe adaptuje přetváření poměrů v dané zemi, např. změnám na trhu práce. Snáze si osvojuje moderní a často komplikované technologie. Vzdělaný jedinec má pak větší možnosti při zabezpečení tvorby statků jakéhokoli druhu.

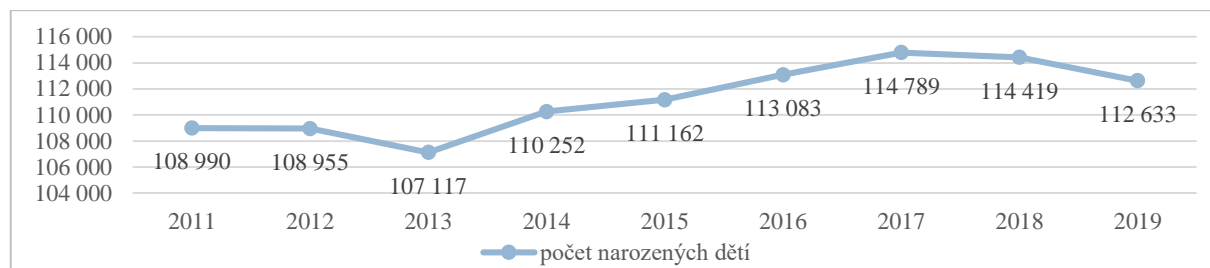
2.3 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ

Díky veřejnému rozpočtu (státní, krajský, municipální) je financována značná část českého školství. Vzdělávání je považováno za statek veřejný. Veřejný sektor má zájem nejen na produkci veřejných statků v odvětví školství, ale též na jejich spotřebě. Spotřeba těchto statků má kladný vliv na lidstvo. Aby byl vzdělávací systém kvalitní, je zapotřebí, aby měl poskytovatel školské organizace k dispozici dostatek finančních a ostatních prostředků. Většina států EU poskytuje záruku bezplatného základního školního vzdělání. Rozdělení financí pro oblast školství je velmi obtížným úkolem. Dané finanční toky se přidělují dle odučených hodin a množství žáků navštěvujících školu. Velmi důležité je, aby finanční toky byly v oblasti školství, co nejefektivněji rozděleny.

Prvním zdrojem financí v oblasti školství, jsou finanční prostředky z příspěvků MŠMT. Finanční příspěvky plynou z rozpočtu kapitoly 333 MŠMT. Druhým zdrojem, odkud financovat oblast školství, jsou finanční prostředky plynoucí z územně samosprávních celků. MŠMT v kapitole rozpočtu 333 stanovuje závazné ukazatele. Mezi závazné ukazatele patří limity na MP, limity prostředků na další platby a limity počtu Z. MŠMT díky těmto limitům reguluje MP a zaměstnatelnost ve školství. Dále pak MŠMT stanovuje průměrný plat zaměstnance v oblasti školství. Tyto limity nelze přesáhnout. Další finanční prostředky určují regionální zařízení vykonávající státní správu v oblasti školství. Jedná se prvořadě o obce a odbory školství KÚ. V neposlední řadě se pak také jedná o Českou školní inspekci, školské rady atd. O počtu přidělených finančních prostředků pro danou školu rozhoduje množství odučených hodin.

Dalším aspektem pro určení výše finančních prostředků je i počet žáků. Počet žáků, které navštěvují školské zařízení, je proměnný. Je závislý na porodnosti v ČR. Počet dětí, které se ve sledovaném období narodily, je zobrazen v následujícím grafu. Nejvyšší porodnost ve sledovaném období v ČR dosáhla v roce 2017, což se v počtu žáků na 1. stupni ZŠ promítne v následujících letech, nejdříve v roce 2022. Oproti tomu ve sledovaném období byla porodnost v roce 2013 nejnižší, což se již promítlo v počtu žáků na ZŠ v roce 2019.

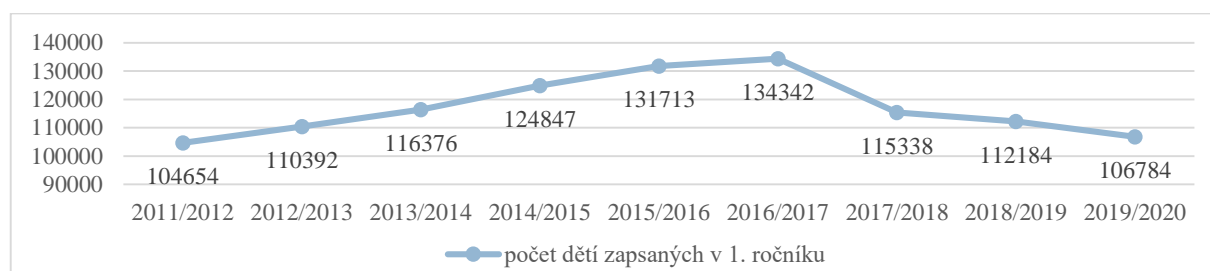
Graf č. 4 – Počet živě narozených dětí v České republice v letech 2011 – 2019

Zdroj: dle²⁵

V níže uvedeném grafu je vyobrazeno, jak se počet živě narozených dětí ve sledovaném období odrazil v počtu dětí zapsaných do 1. ročníku ZŠ. Mezi lety 2011 a 2016 počet dětí, které byli zapsáni v 1. ročníku, stoupal. Bylo to dáno vyšší porodností, která byla v minulých letech. Rok 2016 byl zlomovým rokem v počtu žáků v 1. ročníku, kvůli nižší porodnosti v letech 2010 a 2011. Od toho roku počty žáků v 1. ročníku dále klesají. Vyšší porodnost z let 2014 – 2017 se promítne do počtu žáků až v období mezi lety 2021 – 2024.

Graf č. 5 – Počet dětí zapsaných do 1. ročníku ZŠ v letech 2011 – 2019

Zdroj: dle²⁶

²⁵Obyvatelstvo - roční časové řady: Tab. 2 Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 - 2019, relativní údaje. Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu

²⁶Školy a školská zařízení - školní rok 2018/2019: Tabulková část (všechny tabulky publikace). Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-20182019>

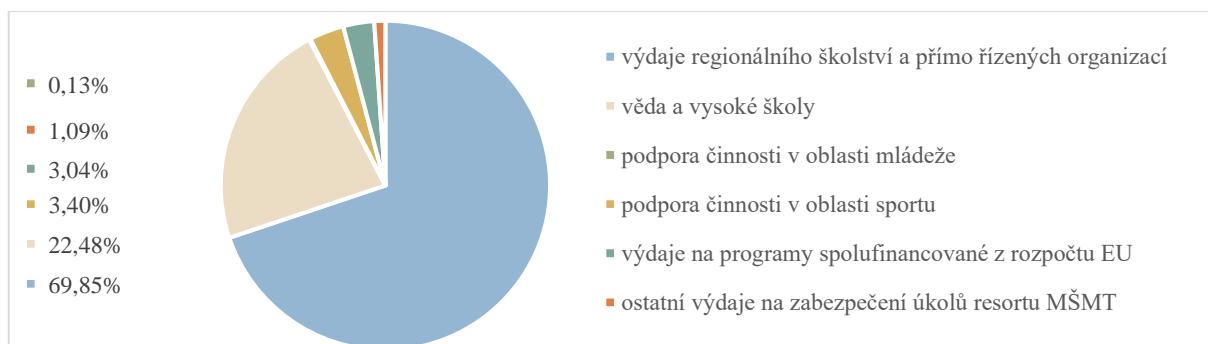
2.3.1 *Financování škol pomocí státního rozpočtu*

Vzdělávat obyvatele je prioritou každého státu. Je to pokládáno za povinnost. Vzdělanost obyvatelstva přináší státu nemalé přínosy nejen v oblasti ekonomiky. Vzdělaní lidé znamenají lepší předpoklady pro vývoj národního hospodářství. Stát se tudíž velmi intenzivně zabývá touto oblastí. České veřejné školství je bezplatné. Školství je financované pomocí veřejných financí.

Státní finance, které jsou určeny pro školství, putují několika směry. První směr, jenž tvoří více než polovinu z celku, jde do RgŠ. Další směr jde VŠ. Třetí směr, který je sice úzce spjat se školstvím, ale nejedná se o školské zařízení jako takové. Jedná se např. o Národní ústav pro vzdělávání, jehož úkolem je podpora pedagogických pracovníků a škol v České republice, nebo o Českou školní inspekci, která má za úkol nezávisle kontrolovat dění na školách.

Rozpočet zajišťuje kapitola 333 MŠMT.²⁷ Výdaje v kapitole 333 MŠMT za rok 2020 nabyly částky 223 897 688 303 Kč. Všechny školy, vyjma škol vysokých, patří do regionálního školství. S tímto je úzce spjato i financování těchto regionálních škol. Do regionálního školství a přímo řízených organizací jde největší množství financí. Každý rok do tohoto odvětví plyne okolo 70% z celkových financí. V následujícím grafu je znázorněno rozdělení výdajů kapitoly 333 MŠMT v různých odvětvích:

Graf č. 6 – Rozdělení výdajů kapitoly 333 MŠMT do různých odvětví

Zdroj: *dle*²⁸

²⁷OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010, 261 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

²⁸ROZPOČET KAPITOLY MŠMT NA ROK 2020: Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2020 a rozdělení závazných ukazatelů mezi jednotlivé školské úseky. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2020

Neinvestiční nástroje

Dělení neinvestičních nástrojů, které MŠMT poskytne školám na výdaje regionální školství je následující:

- **Přímé náklady** – peníze, které daná škola dostane od MŠMT, sloužící k proplacení nákladů přímých. Hradí se ze státního rozpočtu. Mezi náklady přímé se řadí:
  - **platy**: platy, náhrady platů, mzdy a náhrady mezd, odměny a odstupné,
  - **odvody**: výdaje na úhradu zdravotního a sociálního pojištění (35 % z vyplacených mezd), FKSP (1 % z vyplacených mezd),
  - **ONIV**: výdaje vyplývající z pracovně právních vztahů, zákonné pojištění odpovědnosti za škodu v pracovním prostředí či nemoci povolání, výdaje na bezplatné školní potřeby pro žáky, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a další²⁹
- **Ostatní provozní náklady**:
  - **ONIV**, související se zabezpečením provozu školy³⁰

Dle § 161 zákona o školách má ZŠ nárok na finanční prostředky ze státního rozpočtu. MŠMT je alokuje do krajských rozpočtů pomocí výkonového (normativy) financování prostředky do rozpočtů. Objem financí je dán pomocí normativů Rozpis na rozpočet, tedy výši výdajů na poskytování vzdělávání, pro RgŠ stanovuje MŠMT. Do objemu finančních prostředků NIV jsou řazeny mzdy, odvody, ONIV a v neposlední řadě je zde uveden limit počtu zaměstnanců.³¹ V následující tabulce je uveden rozpočet výdajů NIV pro RgŠ:

Tabulka č. 1 – Rozpočet výdajů pro RgŠ

	<i>běžné výdaje</i>	<i>mzdy</i>	<i>odvody</i>	<i>ONIV</i>	<i>počet Z</i>
výdaje	160 858 720 117,-	109 877 446 660,-	39 311 577 894,-	11 669 695 563,-	252 938

Zdroj: dle³²

²⁹Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

³⁰Mgr. Zeman a spol.: Studium pro ředitele škol a školských zařízení, Praha, vydal Národní institut pro další vzdělávání, 2005, Financování školy, str. 5

³¹Česká-republika:Financování předškolního a školního vzdělávání: Financování škol ze státního rozpočtu.*EURYDICE*[online].[cit.2021-03-22].Dostupné z:https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs

³²PREZENTACE K REFORMĚ FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ: "Rozpis rozpočtu regionálního školství UZC MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/prezentace-k-reforme-financovani-regionálního-skolstvi>

Základním východiskem pro určení rozpočtu pro RgŠ je několik faktů, které rozpočet zohledňuje. Jedná se například o celkové pokrytí příbytku v počtu dětí ve školkách a žáků ve školách. Dále je v rozpočtu zohledňováno navýšení platu pedagogům (10% v roce 2020) či větší rozdělení vyučovacích hodin v rámci maxima počtu vyučovacích hodiny (Phmax) a další. Maximálním počtem hodin výuky neboli PHmax se rozumí maximální odučený počet hodin za týden. Je určen v objemu dle RVP, který je financován pomocí státního rozpočtu. Počet pedagogických zaměstnanců, jejich úvazků, v dané škole je limitován podle nařízení MŠMT a vyplývá z dané tabulky, která je výše uvedena. Rozsah hodin vyučování, který je financován pomocí státního rozpočtu na třídu závisí na počtu žáků v dané třídě.³³ Systém, který byl nově vymyšlen (tzv. normativní), je aplikovaný od roku 2020. Tento nový systém je aplikován ve dvou fázích:

- 1) MŠMT učiní rozpis na přímé výdaje na NIV, který má v sobě několik složek (prostředky na platy, odvody, ONIV). Tento rozpis je stanovený a propočítaný pro každou školu jednotlivě. Dále určí škole rozpis zaměstnanců, kteří provádějí pedagogickou činnost.
- 2) KÚ doplňuje rozpis MŠMT o další finanční prostředky, které putují na školské služby. Doplnění je dle krajských normativů.

2.3.2 *Financování škol pomocí obecního rozpočtu*

Škola má nárok mimo jiné i na finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele školské organizace, nejčastěji z obecního rozpočtu či rozpočtu svazků obcí nebo kraje. Pomocí těchto finančních prostředků škola financuje provozní výdaje školské organizace. Mezi provozní výdaje patří například opravy, energie, vybavení školy, pořízení DDHM či údržba školy a další. Prvotní zdroj těchto příjmů jsou příjmy, které plynou do obecního rozpočtu z RUD. Pomocí přerozdělených sdílených daní mezi obce, kraj, stát. Tyto příjmy jsou výhradně určeny k tomuto přerozdělení. Množství finančních prostředků je ovlivněno několika fakty. Jedním z nich je koeficient, dle kterého se určuje částka ze sdílených daní, která se rozdělí mezi jednotlivé obce a následně školy. Tento koeficient je ovlivňován počtem dětí v MŠ a žáků v ZŠ ve škole, která je zřizována právě danou obcí. Pomocí obecního rozpočtu má obec možnost zvýšit

---

³³Reforma financování regionálního školství - základní princip: PHax. *PHMAX* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.phmax.cz/33/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi-zakladni-principy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhVB5UFn18_QcgPDbZ1z3Yc/

prostředky na mzdy pracovníkům školy, či zafinancovat dalšího pracovníka, který je nad limit zaměstnanců. Obec má právo na příspěvní na NIV žáka na tzv. výdaje provozní od jiné obce.³⁴

Investiční nástroje

Zřizovatel poskytuje školám investiční dotace. Škola je povinna žádat o tyto investiční dotace právě zřizovatele. Dále má škola povinnost nakládání s danými investičními finančními prostředky konzultovat se zřizovatelem. Investiční nástroje jsou děleny dle zřizovatelů:

- **kraj či obec jako zřizovatel školy:**
  - dotace ze státního rozpočtu na reprodukci majetku,
  - výnosy z prodeje hmotného majetku ve správě školy (stanoví-li zřizovatel),
  - dary, příspěvky od dalších subjektů (pokud jsou dané a použitelné k investicím),
  - převody z fondu rezerv (povolí-li zřizovatel).

2.3.3 Ostatní financování škol

Školy a školské organizace mají i jiné možnosti, jak získávat další finanční prostředky do svého rozpočtu, a to nejen z veřejných financí. Další finanční prostředky mohou získávat pomocí svého podnětu. Nová školská reforma, schválena vládou v lednu 2017, předpokládá a požaduje od škol i vlastní iniciativu při získávání dalších finančních prostředků. Jedná se především o prostředky neinvestičního typu. Škola má několik možností, jak zajistit další finanční prostředky:

- pomocí daru a vlastních zdrojů,
- pomocí účelové a neinvestiční dotace,
- pomocí programů vyhlášených MŠMT, MPSV, MŽP,
- pomocí programů vyhlášených EU.³⁵

2.4 HOSPODAŘENÍ ŠKOLY A ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Instituce, která každý rok stanovuje rozpočet školy, jej pak předkládá ve formě návrhu zřizovateli. Sestavuje-li se rozpočet, pokaždé by mělo vycházet z minulých let. Rozpočet je členěn na části:

---

³⁴Česká-republika: Financování předškolního a školního vzdělávání: Provozní výdaje. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs: EURYDICE [online]. [cit. 2021-03-24].

³⁵Mgr. Zeman a spol.: Studium pro ředitele škol a školských zařízení, Praha, vydal Národní institut pro další vzdělávání, 2005, Financování školy, str. 6

- náklady a výnosy,
- vybrané ukazatele,
- rozpočtová skladba.³⁶

Tabulka č. 2 – Souhrn nákladů a výnosů rozpočtu škol a školských organizací

<i>NÁKLADY</i>	<i>VÝNOSY</i>
– nezbytné provozní náklady - energie, údržba,	– NIV – dotace od MŠMT, investiční dotace,
– kancelářské, čisticí a ochranné pomůcky,	– příspěvky na provoz,
– nezbytné provozní náklady – nepravidelné,	– výnosy z vlastní činnosti, doplňková činnost,
– náklady na rozvoj školy, vzdělávací programy,	– školné, úplata za vzdělávání a školské služby,
odpisy, spolufinancování projektů.	– jiná činnost a ostatní zdroje.

Zdroj: dle³⁷

Dle výchozího návrhu rozpočtu zřizovatel školy rozhoduje o výši příspěvku, který je škole přidělen na provozní činnosti. Zřizovatel, je-li organizace zřízena obcí či krajem, požaduje návrhy rozpočtu školy. Nezbytně nutné je však pozorování ukazatelů, které jsou pro hospodaření školy závazné. Limity nelze překročit. Strukturu závazných ukazatelů stanovuje státní správa a její orgány. Stavba ukazatelů, které jsou závazné, je zřízena:

- **ministerstvem** – NIV, MP, OP PP, Z,
- **krajem** – NIV, MP, OP PP, Z.

V průběhu kalendářního roku zřizovatel, krajský úřad či MŠMT může provádět přetvoření daného rozpočtu. Změna pokaždé nastává na počátku nového školního roku (1. 9.) v daném roce. Změny v rozpočtu většinou pokryje zřizovatel školy či škola.

2.5 KLÍČOVÉ PROBLÉMY FINANCOVÁNÍ

Klíčovým problémem ve financování školství je odlišná rozlehlost a naplněnost škol. Zřídka se stává, že by malotřídky byly naplněny. Při nízkém počtu dětí není vždy možné poskytnout dostatečné množství finančních prostředků a s tím spojenou kvalitní výuku ve škole. Školy nacházející se na venkově mají častokrát problém ufinancovat provoz školy, protože počet žáků bývá nízký. Finanční prostředky, jak již bylo zmíněno, se nejdříve škole přidělí

³⁶Mgr. Zeman a spol.: Studium pro ředitele škol a školských zařízení, Praha, vydal Národní institut pro další vzdělávání, 2005, Financování školy, str. 9-11

³⁷Mgr. Zeman a spol.: Studium pro ředitele škol a školských zařízení, Praha, vydal Národní institut pro další vzdělávání, 2005, Financování školy, str. 9-11

ze státního rozpočtu. Další přidělení je pomocí krajských fondů. Ovšem v každém kraji byly normativy stanoveny různě, tudíž se pak lišila i částka, která byla připsána škole. Zásadním problémem v malotřídkách byly velké rozdíly v částkách, které školy od kraje dostávala. Někdy se tak stávalo, že škola se zhruba stejným počtem žáků, avšak v jiném kraji, dostala rozdílnou částky. Jedna škola byla nucena hospodařit s menšími částkami i přesto, že náklady obou škol byly obdobné. Další problém v malotřídním školství vznikal u pedagogické a nepedagogické činnosti. Lépe na tom byla škola s větším množstvím dětí, protože měla tak nárok na vyšší částku od kraje. Mohla tak uhradit plat více nepedagogickým pracovníkům. V platu pedagogických pracovníků v malotřídce by měl být zohledněn i počet vzdělávaných žáků. Tento pedagog čelí každodennímu nelehkému úkolu. I přesto, že má pedagog menší počet, musí se vyrovnat s tím, že má mnohdy na starosti žáky všech věkových kategorií. Každý žák v jiném ročníku má jiné vzdělávací potřeby, které pedagog musí skloubit.

2.6 ZMĚNA VE FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ

V roce 2017 byla schválena novela školského zákona věnující se regionálnímu školství a změnám v jeho financování. Pro regionální školství to znamenalo významnou změnu. Škola zřizována krajem, obcí nebo svazky obcí je dle nového zákona financována dle počtu hodin, které pedagog odučí. Nikoli podle počtu žáků, jak tomu bylo doposud. Důvod ke změně byl prostý. Způsob financování před reformou byl zcela nevyhovující. Metoda výpočtu nezohledňovala regionální výkyvy počtu žáků. Vznikaly tak veliké rozdíly v poskytnuté finanční částce škole. Tato reforma velice přispěla ke zlepšení finanční situace na malotřídních školách. Podle nových výpočtů má škola nárok na vyšší částku, která jí je připsána.

3 OBEC VRACLAV

Obec Vraclav se nachází v okrese Ústí nad Orlicí v Pardubickém kraji. Vraclav se rozprostírá čtyři km západně od Vysokého Mýta, které je šestým největším městem v kraji.³⁸Nedaleké město je pro občany místem, kde naleznou příslušný pověřený obecní úřad. Dále je Vysoké Mýto pro občany Vraclavi obcí s rozšířenou působností. Vraclav je menší obec, která k 1. 1. 2020 čítala 778 obyvatel. Rozkládá se na skalnatém výběžku z opuky a rozprostírá se na rozloze 13,89m². Její nadmořská výška činí 310 m. n. m. Obec Vraclav je tvořena dvěma katastrálními územími Vraclaví a Sedlecem u Vraclavi. K obci Vraclav náleží další dvě části Sedlec a Svatý Mikuláš. Na katastrálním úřadě je zaregistrováno v celé obci 313 domů, z toho více než polovina je v části Vraclav, přesně 198 domů, které náleží části Vraclav. Ve Svatém Mikuláši je zaregistrováno pouze 37 domů. Zbylých 78 domů je připsáno k části Sedlec.³⁹

Osídlování obce sahalo až do doby předhistorických. V době, kdy v českých zemích panoval rod Přemyslovců, bylo vybudováno vraclavské hradiště. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1073, kdy byla zmíněna obec Vratislav (Wratislaw). Byl zde zbudován strážný hrad ze dřeva. Tento dřevěný hrad měl sloužit k ochraně obchodních tras. Vraclav byla totiž jednou z mnoha vesnic, kudy vedla velice známá obchodní cesta „*Trstenická stezka*“, která spojovala Čechy s Moravou. Toto hradiště však ve 13. stol, když bylo založeno královské věnné město Vysoké Mýto. Od 11. století v podhradí vznikala menší vsi, které dominoval místní kostel Svatého Václava. I přes svou malou rozlohu se obec dnes může pyšnit třemi památkovými kostely. Druhým kostelem, tyčícím se v obci, je farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který byl postaven v 15. století. Tento kostel slouží nejen k bohoslužbám. Třetí kostel je dominantou obce. Jedná se o kostel Svatého Mikuláše, který byl postaven v barokním slohu, v 1. pol. 18. století. Byl vystaven na prameni léčivé vody. Spolu s bývalými lázněmi a poustevnou je součástí barokního areálu, kde se nachází i muzeum, ve kterém mohou návštěvníci vidět expozici barokních plastik pocházejících z poutních cest. V tomto areálu si i často konají svatební obřady. Areál díky své lokalitě a interiéru získává na popularitě.⁴⁰

---

³⁸Základní informace. *OBEC VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/zaklad-informace>

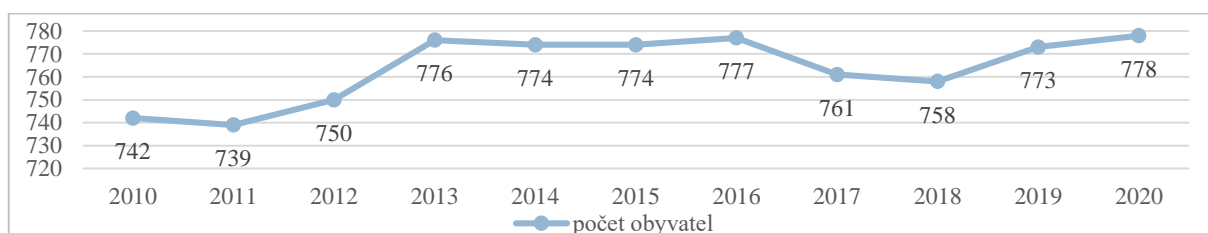
³⁹Vraclav, katastrální území 785164 - katastr nemovitostí. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/katastr/ku/785164/>

⁴⁰VRACLAV. *OBEC VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/historie-2>

3.1 VÝVOJ OBYVATELSTVA V POSLEDNÍ DEKÁDĚ

Obec Vraclav čítala k roku 2020 podle údajů z webové domény ČSU úřadu čítala 778 obyvatel. V následujícím grafu je zobrazen vývoj obyvatel za posledních deset let. Došlo k přírůstku 36 obyvatel. Demografický vývoj v obci Vraclav byl ve sledovaném období ustálený. V roce 2011 začal počet obyvatelstva růst. Důvodem byly nově vznikající stavební parcely. Mezi lety 2013 a 2016 však stagnoval. Příčinou byl obdobný počet lidí, kteří se přistěhovali a odstěhovali. Po mírném poklesu v letech 2017 a 2018, kdy byl odchod vyšší, než příchod, počet obyvatel roste. Důvodem je dokončení a kolaudace nově vzniklé zástavby.

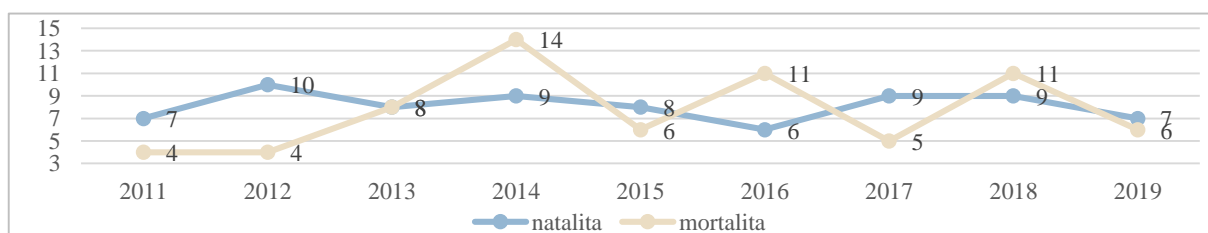
Graf č. 7 – Demografický vývoj obce Vraclav v období 2010 – 2020

Zdroj: dle⁴¹

V dalším grafu je v absolutních číslech porovnávána natalita a mortalita v obci. Natalita je bez menších výkyvů každoročně obdobná. Průměrný roční přírůstek živě narozených dětí je okolo osmi dětí. Nejvyšší byla v roce 2012, což se již projevilo v počtu dětí ve škole. Nejnižší byla však v roce 2016, ale i přes nižší porodnost se nepředpokládá výrazné snížení počtu žáků ve škole. Oproti tomu mortalita je velmi kolísavá. Po letech 2011 a 2012, kdy byla úmrtnost nejnižší, nastal v roce 2014 rapidní nárůst. Od tohoto roku je mortalita velmi nestálá.

Graf č. 8 – Znárodnění natality a mortality v obci

Zdroj: dle⁴²

⁴¹Vývoj počtu obyvatel v obci Vraclav, Ústí nad Orlicí. *Obyvatelé Česka* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.obyvateleceska.cz/%C3%BAst%C3%AD%20nad%20orlic%C3%AD/vraclav/581151>

⁴²Pohyb obyvatelstva - vybrané území. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7EF_S%7E_U%7E301_null_&katalog=all&skupId=546&z=T&f=

Důvodů, proč je přírůstek obyvatel kladný, je několik. Prvním důvodem je lákavá poloha obce. Obec se nachází nedaleko většího města. Dopravní obslužnost obce je dostačující. V minulých letech zde docházelo ke stavbě rodinných domů, což vedlo k přírůstku nového obyvatelstva, především pak mladých párů a jejich potomků, kteří navštěvují místní školu. Tato migrace mladých lidí z města na vesnici přispěla k rostoucímu trendu křivky. Dále pak je to ekonomická imigrace. Ceny parcel či nemovitostí jsou nesrovnatelně nižší v porovnání s cenami parcel na okraji města. Další výstavba nových rodinných domů je v plánu programu obnovy venkova. Do roku 2026 by v obci mělo vzniknout devět nových parcel k výstavbě, které jsou již zpracovány v projektové dokumentaci. Následně se pak ještě plánuje dalších deset nových parcel. Rozpočet pro realizaci devíti nových parcel činí 9 000 000 Kč⁴³. I tento krok by v budoucnu měl přispět k rostoucímu trendu demografické křivky.

3.2 OBČANSKÉ VYBAVENÍ OBCE

Téměř 950-ti leté tradice, zemědělství a historie jsou rysy, které jsou pro obec Vraclav charakteristické. Předávají se z generace na generaci. Pro přírůstek obyvatelstva je důležité, aby se obec vedle dodržování tradic také přizpůsobovala dnešní moderní době. Musí vytvářet stabilní podmínky pro život. Obec má například za úkol zajistit dobré předpoklady k bydlení, ať už místním obyvatelům či novým lidem, kteří přicházejí zvenčí a mají zájem o bydlení v obci. Nadále by měla disponovat nezbytnou občanskou vybaveností. V zájmu obce je vytvoření příznivých podmínek pro stávající či nově začínající podnikatele. Dále pak vhodné podmínky pro rozvoj služeb, či možnost sportovního nebo společenského vyžití.

Obec se rozkládá na kopci na skalnatém výběžku a je obklopena lesy. Nedaleko obce se nachází důležité dopravní tepny spojující Vysoké Mýto s Chrudimí. Nedaleko se též nachází důležitý dopravní tah spojující Olomouc a Hradec Králové. Tímto je v obci zaopatřená dobrá dopravní infrastruktura, dostupnost dojezdu do zaměstnání, škol či a dalších nezbytností. V obci je i zastávka meziměstské autobusové dopravy. Obec Vraclav se nachází na dvou tratích. První trať je Vysoké Mýto – Chrudim, druhou trasou je Vysoké Mýto – Luže. Ačkoli se jedná o menší obec občanská vybavenost, je na vysoké úrovni. Vraclav je zřizovatelem dvou školských zařízení. Nachází se zde MŠ, kam dochází děti od raného věku. Dále pak je v obci ZŠ

TABULKA&pvo=DEM05&vyhltext=VRACLAV&bkvt=VIJBQ0xBVG..&pvo=DEM05&str=v109&c=v3~3__RP2019&u=v109__VUZEMI__43__581151

⁴³PROGRAM OBNOVY VENKOVA OBCE VRACLAV. *Obec Vraclav* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/file/1606898916-Program-obnovy-venkova-obce-Vraclav-2019-2026-1-.pdf>

umožňující dětem z 1 stupně plnit povinnou školní docházku. Tato příspěvková organizace nabízí tedy možnost předškolního vzdělávání, základního vzdělávání pro 1. stupeň a další doplňkové služby. Jedná se o školní družinu a jídelnu. Na malém náměstíčku, které bylo v minulých letech zrekonstruováno, se nachází obecní úřad, či kulturní dům včetně prostorného sálu, ve kterém má obec zázemí k pořádání různých místních akcí – plesy, zábavy či shledání obyvatel. Dále pak je zde pobočka České pošty, sloužící místním občanům každodenně, či menší samoobslužná prodejna se smíšeným zbožím Konzum, který umožňuje občanům menší nákupy. V budově místního obecního úřadu se nachází knihovna, která je otevřena občanům jednou týdně. V obci je též zastoupena gastronomie. V KD má své pronajaté prostory Pohostinství a na konci obce se nachází Pizzerie U Žiznivého Mnicha. V obci našli své prostory i menší podnikatelé, například Truhlářství Horák, Truhlářství Sháněl či PM Autoservis.⁴⁴

Obec je napojena na plyn. Spolu s okolními obcemi je též napojena na Společnost Vodovody a kanalizace Vysoké Mýto. Zdravotnické zařízení bohužel v obci chybí. Na jeho zřízení prvořadě v obci nejsou příslušné prostory, v druhé řadě pak ani dostatečné finanční prostředky. V nedalekém Vysokém Mýtu je umožněna občanům jednotlivá ambulantní péče, od dětského, přes praktického lékaře, až po specializovaného lékaře. V minulosti zde byla poskytována i péče nemocničního typu, avšak po roce 2002 byla tato nemocnice zrušena z důvodu nedostatečné podpory kraje. V nemocničním komplexu zůstala pouze ambulantní péče (gynekologická, interní či endokrinologická). Sportovní vyžití v obci je malé. Sportovní areál zde vybudovaný není. Je pouze připravena případová studie na tělocvičnu. Občané totiž vidí chybějící tělocvičnu jako nedostatek ve vybavenosti obce, proto starosta zamýšlí výstavbu tělocvičny. Dále je rozpracovaná případová studie na vytvoření víceúčelového hřiště u školy. Realizování tohoto projektu je vázáno na poskytnutí dotace z MŠMT. Místním obyvatelům slouží ke sportovním účelům pouze prostory v KD. V obci je k dispozici na fotbalové hřiště sloužící místním fotbalovým amatérům a nedaleko školy je umístěno dětské hřiště. Vraclaví prochází dvě cyklotrasy. První je cyklotrasa č. 4192 Vysoké Mýto – Platěnice. Druhá cyklotrasa č. 4186 vede z Hněvětice do Horního Jelení.

Kulturní život v obci je velmi pestrý. Po celý rok se místní obyvatelé snaží o zpestření života. Od jara do zimy se v obci pořádá nespočet akcí zpříjemňujících život občanům.

---

⁴⁴Občanská vybavenost. *Obec Vraclav* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/obcanska-vybavenost>

Od tříkrálové sbírky, přes Masopust, který je již v českých obcích raritou, či pálení čarodějnic, které se stalo obecní tradicí, nebo Den dětí. Do těchto akcí jsou aktivně zapojeni i zaměstnanci a žáci místní školy. Dále se v místním KD pořádají různé besedy, přednášky či plesy. Kulturní komise obce Vraclav pořádá během roku pro místní občany několik kulturních akcí. Jedná se o různá divadelní představení, za kterými místní obyvatelé jezdí v rámci kulturního zájezdu, či Ochotníci, kteří do obce přijíždějí se svými představeními, nebo různé výstavy, přednášky a besedy. V obci je několik fungujících volnočasových sdružení. Funguje zde Astronomický klub, Farnost obce, která v kostele Nanebevzetí Panny Marie každou neděli pořádá v 10.30 hodin bohoslužbu či Český červený kříž pořádající každoročně několik akcí. Dále v obci působí Sbor dobrovolných hasičů, který napomáhá správnému chodu obce, tělovýchovná jednota Sokol Vraclav, která zajišťuje pravidelné cvičení pro obyvatelky obce či tělovýchovná jednota Sokol Vraclav – Fotbalový oddíl. Mezi sportovní kluby na Vraclavi taky klub Stolní tenis TTC Sedlec nebo Šipkařské kluby Barbaři a Kašna. V obci působí také klub důchodců, Myslivecké sdružení Vrcha či Spolek proti nudě. Obec se snaží o to, aby lidem zřídila i různé druhy služeb, jako například kadeřnické či kosmetické služby nebo masáže.

3.3 HOSPODAŘENÍ OBCE

Rozpočet obce se každoročně schvaluje na jarním jednání zastupitelstva. V březnu roku 2020 byl sestaven rozpočet na rok 2020. Zastupitelstvo obce má ve svých pravomocích schvalování rozpočtových výhledů do dalších let. Ty se většinou schvalují na dva až pět let. V prosinci 2020 byl schválen zastupitelstvem střednědobý výhled na roky 2022 – 2025.

Tabulka č. 3 – Střednědobý výhled rozpočtu obce Vraclav na roky 2022 – 2025

PŘÍJMY				
	2022	2023	2024	2025
daňové příjmy	12 000 000,00,-	12 100 000,00,-	12 200 000,00,-	12 300 000,00,-
nedaňové příjmy	3 500 000,00,-	3 500 000,00	3 500 000,00,-	3 500 000,00,-
kapitálové příjmy	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
přijaté transfery	300 000,00,-	300 000,00,-	300 000,00,-	400 000,00,-
celkem	15 800 000,00,-	15 900 000,00	16 000 000,00	16 200 000,00,-
VÝDAJE				
	2022	2023	2024	2025
běžné výdaje	14 000 000,00,-	14 000 000,00,-	14 000 000,00,-	14 000 000,00,-
kapitálové výdaje	1 000 000,-	1 000 000,-	1 000 000,00,-	1 000 000,-
celkem	15 000 000,00,-	15 000 000,00,-	15 000 000,00,-	15 000 000,00,-
SALDO PLATEBNÍ BILANCE				
	2022	2023	2024	2025
saldo	800 000,00,-	900 000,00,-	1 000 000,00,-	1 200 000,00,-
FINANCOVÁNÍ				
	2022	2023	2024	2025
splátky	1 700 000,00,-	1 700 000,00,-	1 700 000,00,-	1 700 000,00,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Ve střednědobém výhledu rozpočtu obce jsou zaznamenány plány hospodaření obce. Z tabulky je patrné, že obec počítá s mírným každoročním nárůstem příjmů. Výdaje v plánu hospodaření obce zůstávají konstantní. Po celou dobu rozpočtového výhledu se počítá s uhrazenými splátkami dlouhodobých přijatých půjčených prostředků.

3.3.1 Příjmy obce

Celkové příjmy v rozpočtu obce na rok 2020 činily 26 080 012,00 Kč. Oproti roku 2019 byly o dost nižší. V roce 2019 činily pouze 19 495 540,00 Kč. Největší částí jsou příjmy daňové. Jsou to příjmy běžnými a jsou nenávratné. Není možné, aby výše těchto příjmů byla ovlivnitelná obcí. Tyto příjmy v roce 2020 činily v rozpočtu 17 785 000,00 Kč. Výnosy neplynou přímo do státního rozpočtu, nýbrž přímo do rozpočtu obce. Za rok 2020 konkrétní rozdělení příjmů není zatím známé. Rozdělení bude zveřejněno ke konci měsíce června. Z minulého výkazu zisku a ztrát je patrné, že celkové výnosy v roce 2019 byly vyšší, než byly v plánovaném rozpočtu. Celkové příjmy pro rok 2019 byly 20 268 506,88 Kč. Z těchto příjmů plynoucích z daní se financují příspěvky do škol. Dalšími obecními příjmy jsou nedaňové příjmy. Ty v roce 2020 činily 5 821 312,00 Kč. V této položce byl též zaznamenán rozdíl oproti roku 2019, kdy nedaňové příjmy byly 2 326 700,00 Kč. Tyto příjmy jsou přímo ovlivňovány obcí. Záleží na objemu činnosti obce. Mezi ně je řazen příjem z vlastní činnosti. Kapitálové příjmy jsou dodatky k pravidelným zdrojům příjmů v rozpočtu obce. Jedná se o výnosy z prodeje, úroky, výnosy z dlouhodobého finančního majetku a další. Kapitálové příjmy v roce 2019 činily 5 128 300,00 Kč. Posledními příjmy obce jsou transfery. Nedostatek finančních prostředků je častým problémem u většiny obcí. Tyto transfery se člení na účelové a neúčelové. Účelové transfery jsou vztahovány k podmínce využití. Nevyužijí-li je obec, je pak nucena ho vrátit. Neúčelové dotace nejsou vztahovány k žádné podmínce. V roce 2020 Vraclav v rozpočtu přijala transfer ve výši 173 000 Kč. Jednalo se o dotaci na státní správu. V roce 2019 obec přijala obec podstatně vyšší. Tento transfer byl ve výši 463 600,00 Kč. A byl složen ze dvou složek. První byl na státní správu (163 000 Kč) a druhý byl pořízení auta pro SDH (300 000 Kč).

V následující tabulce jsou analyzovány celkové příjmy ve sledovaném období, které měla obec k dispozici. Jednalo se o daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a transfery obci. Všechny příjmy měly ve sledovaném období kolísavý průběh. Nejméně stálými příjmy v obecním rozpočtu jsou kapitálové příjmy. Oproti tomu nejvíce ustálenými příjmy jsou příjmy daňové. Vyjma roku 2018 měly tyto příjmy rostoucí trend. Každý rok dostane obec ze státního rozpočtu transfer na výkon veřejné správy.

Tabulka č. 4 – Příjmy obce uvedené v obecním rozpočtu v letech 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>daňové příjmy</i>	8 338 000,-	9 177 700,-	10 178 740,-	11 454 890,-	12 480 810,-	11 576 940,-	17 785 000,-
<i>kapitálové příjmy</i>	11 000,-	5 000,-	2 000,-	0,-	4 868 000,-	5 128 300,-	6 300 000,-
<i>nedaňové příjmy</i>	1 749 385,-	1 713 200,-	3 062 900,-	3 093 450,-	2 630 300,-	2 326 700,-	5 821 312,-
<i>přijaté transfery</i>	139 600,-	230 048,-	192 600,-	223 300,-	198 792,-	463 600,-	173 700,-
celkem	10 226 985,-	11 120 948,-	13 434 240,-	14 771 640,-	20 177 902,-	19 495 540,-	26 080 012,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

3.3.2 Výdaje obce

Celková suma obecních výdajů v rozpočtu včetně financování, tj. uhrazených splátek dlouhodobých půjček, které obec musí odvést, či změnu krátkodobých prostředků nebo vratek jistin, pro rok 2020 byla 27 429 828,00 Kč. Oproti roku 2019, kdy suma celkových výdajů v rozpočtu byla 19 534 160,00 Kč. Z výkazu zisku a ztrát je známo, že celkové náklady v roce 2019 byly 19 701 414,08 Kč. Skutečné náklady tedy byly mírně vyšší než náklady plánované. Náklady v obci se dělí do několika druhů. Za prvé jsou to náklady z činnosti. Ve výkazu zisku a ztrát roce 2019 náklady z činnosti byly 17 214 951,98 Kč. Největším nákladem z nákladů z činností byly náklady určené na opravy a udržení obce, například opravy budov škol a další (6 314 658,30 Kč) Další náklady, které obec měla, byly mzdové náklady (3 363 193,00 Kč), odpisy dlouhodobého majetku (2 427 779,00, Kč) a další. Druhou skupinou nákladů spadajících do celkových nákladů jsou finanční náklady. Tyto náklady byly ve výši 78 445,10 Kč. Dalšími náklady jsou náklady na transfery (1 254 517,00 Kč) či daně z příjmů (1 153 500,00 Kč)

V níže uvedené tabulce jsou zaznamenány celkové příjmy a výdaje včetně splátek, které má Obec Vraclav povinnost splácet. Dále je v tabulce uveden rozdíl mezi celkovými příjmy a výdaji. V poslední části tabulky je popsán zůstatek na BÚ.

Tabulka č. 5 – Výdaje obce uvedené v obecním rozpočtu v letech 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>příjmy celkem</i>	10 226 985,-	11 120 948,-	13 434 240,-	14 771 640,-	20 177 902,-	19 495 540,-	26 080 012,-
<i>výdaje + splátky</i>	13 717 357,-	14 840 700,-	16 924 845,-	15 235 917,-	20 177 902,-	19 534 160,-	27 429 828,-
<i>rozdíl „příjmy“- „výdaje“</i>	-3 490 372,-	-3 719 752,-	-3 490 605,-	-2 295 677	0,-	-38 620,-	-1 349 816,-
zůstatek na BÚ	3 880 375,-	4 259 281,-	4 014 539,-	6 118 249,-	1 621 299,-	2 894 470,-	3 111 413,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

3.4 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ

Obec je důležitým článkem při financování školy, obzvláště pokud se jedná o malotřídku. Spolu se státním rozpočtem tvoří komplex při financování. Obecní finance putující do školy plynou z rozpočtového určení daní. Rozdíly ve financování malotřídního školství v malé obci z obecního rozpočtu, oproti plně organizované škole ve větším městě, jsou znatelné. Oproti starostovi města, který má na starosti několik školských organizací ve městě, má starosta malé obce jen jednu školu a má ji jako svou prioritu. Škola je totiž podstatnou součástí života v obci. Má-li obec ve své občanské vybavenosti školu, považuje se za více dostupnou obec žití. Tudíž i starosta obce Vraclav se zaslouhuje o to, aby byla v obci škola, která prosperuje. Financuje-li se škola v malé obci, tak finance putují pouze do jedné školy, tudíž je i větší prostor pro potřebnou komunikaci starosty s ředitelem školy. Komunikace, důvěra a vzájemné dobré vztahy mezi těmito osobami jsou předpoklady ke správnému chodu školy. Starosta obce Vraclav a ředitelka malotřídní školy své budování zakládají právě na dobrých vztazích a vzájemné spolupráci školy s obcí. Tudíž ředitelka má plnou podporu od starosty při vytváření rozpočtu pro svou školu. I přesto, že financování malotřídky obec stojí nemalé peníze, starosta se nechce vzdát myšlenky, že by v obci Vraclav ZŠ zanikla. Po dosazení správných lidí do vedení, se v obci podařilo s podporou všech zúčastněných vybudovat velice prosperující školu. Nenaplní-li se příslušná kapacita školy, je starosta pak nucen ze svého rozpočtu ukrojit značné částky, které musí doplatit za žáky, kteří ve škole chybí. Naplnění kapacity však v této době není problémem ZŠ. Financování škol v malých obcích je nelehkým úkolem. Částka, kterou je starosta nucen dát na provoz školy, závisí na několika aspektech. Prvním z nich je velikost školy, s tím související počet budov, ve které se ZŠ a MŠ nachází. Ve Vraclavi se jedná o tři budovy, ve kterých obec musí financovat provoz. Dále pak se jedná o vybavení školy. V místní škole je rozsáhlé vybavení tříd a učeben, tudíž i částka, která připadá na jeho financování, je vysoká. Posledním významným aspektem je i ŠVP, který škola využívá.

V následující tabulce jsou zaznamenány příjmy a výdaje putující do školy. Výdaje a příjmy spojené s financováním školství jsou každým rokem srovnatelné. Rozdíl mezi nimi je minimální. Z výpočtu, jenž byl proveden, je patrné, že z celkového rozpočtu se výdaje pro ZŠ a MŠ Vraclav každoročně v obecním rozpočtu pohybují okolo 5% z celkových výdajů. Ve sledovaném období byl nejmenší podíl výdajů k celkovým výdajům v roce 2020. Podíl byl pouze 4,74%. Oproti tomu největší podíl výdajů byl v roce 2018. Podíl výdajů byl 5,93% z celkového obecního rozpočtu.

Tabulka č. 6 – Podíl výdajů v oblasti školství v obci k celkovým výdajům obce v letech 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>příjmy</i>	755 500,-	797 000,-	843 700,-	868 000,-	1 195 000,-	1 383 000,-	1 305 612,-
<i>výdaje</i>	753 500,-	792 700,-	842 660,-	867 460,-	1 195 860,-	1 070 000,-	1 301 100,-
<i>celkové výdaje</i>	13 717 357,-	14 840 700,-	16 924 845,-	15 235 917,-	20 177 902,-	19 534 160,-	27 429 828,-
%	5,49%	5,34%	4,98%	5,69%	5,93%	5,48%	4,74%

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

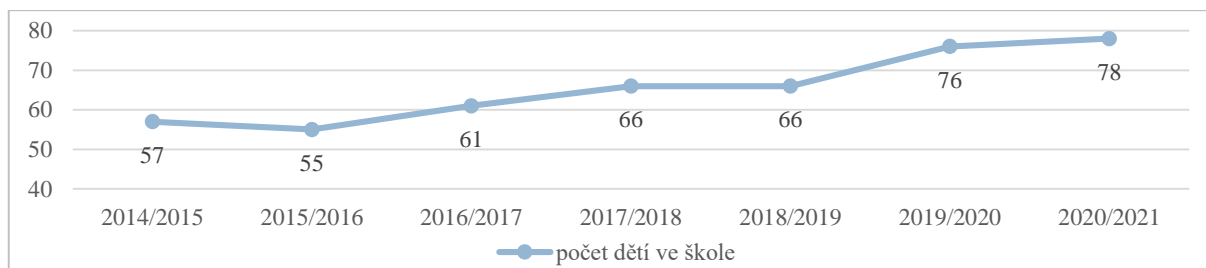
4 ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA VRACLAV, OKRES ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Základní škola Vrclav, okres Ústí nad Orlicí, se nachází v Pardubickém kraji. Škola je v dobře dosažitelné lokalitě obce. I přesto, že se nachází v srdci obce Vrclav, leží v klidné části, stranou od hlavní silnice procházející obcí. V okolí školy je bezpečí a klid pro děti, které ji navštěvují. Zřizovatelem školy je obec Vrclav. Školské zařízení bylo vytvořeno zastupitelstvem obce Vrclav dle zákona č. 564/1999 o státní správě a samosprávě ve školství dne 11. 12. 2002. Po zapsání do rejstříku škol tak školské zařízení dostalo právní subjektivitu a funguje jako příspěvková organizace. Tuto příspěvkovou organizaci s označením Základní škola a Mateřská škola Vrclav, okres Ústí nad Orlicí zřídilo zastupitelstvo obce ke dni 1. 1. 2003. Organizace byla vytvořena se záměrem vzdělávat a vychovávat další jedince. Důvodem, proč vznikla, bylo poskytnutí základního povinného vzdělávání od 1. do 5. ročníku pro místní malé děti, aby nemusely denně dojíždět několik kilometrů do nedalekého města Vysoké Mýto. Vznikla tedy malotřídní škola. Při založení byla škola pouze dvoutřídkou a postupem času se rozrostla natolik, že v současnosti dokonce čtyři třídy s pěti ročníky.

Komplex školy, v nichž škola působí, čítá tři budovy, které jsou vzájemně propojené. První větší rekonstrukce budovy byla zaznamenána v roce 1991. Další pak v roce 2009, kdy ke staré budově, kde se nacházela prvotně pouze ZŠ, byla přistavěna nová budova a dostala nynější vzhled. Ve staré budově se nachází šatny pro děti, dvě zrekonstruované učebny a ŠD. V nové budově se v přízemí nachází ŠJ a školní kuchyň. V prvním patře pak další dvě zrekonstruované učebny, pracovní dílnička, menší knihovna, sborovna a ředitelna. Nová budova je propojena s MŠ krčkem. Uspořádání prostoru ve škole je dostačující, uspokojuje nároky všech. Okolí školy je velmi modifikované. Na rozlehlé zatravněné zahradě je umožněn nespočet aktivit spojených s pohybem na čerstvém vzduchu jak žákům školy, tak dětem ze školky. Na zahradě se rozprostírá volejbalové hřiště, dětské hřiště včetně prolézaček a nově postavená venkovní učebna. Škola má tedy pět učeben, kde se mohou děti vzdělávat. V příštím roce však přibude ještě šicí dílna a polytechnická místnost. Kapacita základní školy je 85 žáků. Shoduje se s kapacitou, která byla nařízena hygienou. V následujícím grafu jsou vyobrazeny data s počty dětí, které dochází do místní školy. Jak je vidět z grafu, křivka má pozitivní růst, což je následkem migrace lidí z měst do menších vesnic, vyšší porodnosti v minulých letech a v neposlední řadě větší asociálnosti dětí z měst. Některé děti nezapadnou do velkého městského kolektivu čítajícího okolo 30 dětí na třídu a 60, někdy i 90 dětí na ročník. Rodiče

jsou pak nuceni hledat menší školu s menším počtem žáků ve třídě a rodinnější atmosférou. Vyhledávají ji i přesto, že škola poskytuje vzdělání pouze do páté třídy a jejich děti posléze čeká přestup na druhý stupeň, většinou do většího města a tedy i do většího kolektivu. Ačkoli se škola nachází v poměrně malé obci, má velkou spádovou oblast. Pojímá menší okolní vesničky, ale i nedaleké město Vysoké Mýto. Mezi obce, které mají tuto spádovou oblast, se řadí Vraclav, Sedlec, Domoradice, Stradouň, Vinary a Ostrov.

Graf č. 9. – Počet dětí v Základní škole Vraclav ve školních letech 2014/2015 – 2020/2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.1 „VESELÁ ŠKOLIČKA“ VRACLAV

4.1.1 Součásti Veselé školičky

I tato malotřídní škola má několik dalších součástí, mateřskou školu, školní jídelnu a školní družinu.

Mateřská škola

Mateřská škola byla zřízena souběžně se školskou příspěvkovou organizací. Prostorová kapacita MŠ činí 36 dětí, hygienická kapacita však činí pouze 35 dětí. Ve dvou učebnách v samostatné budově MŠ se nachází dvě oddělení mající smíchané děti různého věku. Třídy jsou tedy heterogenní. Důvod je prostý, děti z heterogenních mateřských škol lépe zvládají spojení více ročníků do jedné třídy a právě to je v malotřídním školství nedílnou součástí organizace školy. MŠ má každoročně svou kapacitu maximálně naplněnou. V poschodí se nachází rozlehlá učebna, která slouží především k polednímu odpočinku. Nachází se zde i sborovna, místnost s úložným prostorem pro potřeby jak učitelů, tak dětí a především hygienická místnost. V přízemí je druhá učebna, další hygienická místnost, šatny pro děti a další menší úložna na materiály. Díky krčku, který spojuje MŠ se ZŠ, můžou děti z mateřské školy bez obtíží využívat školní jídelnu. MŠ nemá k dispozici vlastní tělocvičnu, je tedy nucena využívat prostory v ZŠ. Po technické stránce stav budovy MŠ není dobrý.

Školní družina

Školní družina byla též zřízena souběžně se školou. ŠD má sídlo v téže budově jako ZŠ. Prostorová kapacita je totožná s hygienickou. Maximální kapacita školní družiny činí 60 dětí. Školní družina má dvě oddělení. Do minulého roku kapacita školní družiny pokryla všechny žáky, kteří měli zájem o tuto mimoškolní službu. Od školního roku 2020/2021, kdy žádostí o místo ve družině bylo více než kapacitních míst, družina pokryje pouze žáky od 1. – 4 třídy. Docházení do školní družiny je čistě dobrovolného charakteru, tudíž je rodič povinen za tuto službu uhradit školné, které činí 100 Kč za jeden kalendářní měsíc za jedno docházející dítě. Částka je splatná ve dvou termínech a to za období září – leden a únor – červen. Tato částka platí i v případě, chodí-li do družiny více než jedno dítě ze stejné rodiny. Tento příspěvek částečně hradí neinvestiční náklady v družině. ŠD se též stará o vzdělávání mimo vyučování. Zájmové vzdělávání je v dnešní době velice populární, proto škola mimo výuku nabízí i několik zájmových kroužků, ze kterých si žáci mohou vybrat:

- „veselé pískání“ – kroužek podporující malé muzikanty,
- „vaření s dětmi“ – kroužek podporující malé kuchaře,
- „hrajeme si s barvou“ – kroužek podporující malé malíře,
- „ukaz, co umíš“ – kroužek podporující tvořivost dětí,
- „sportovní hry“ – kroužek podporující děti ve sportu.⁴⁵

Školní jídelna

Školní jídelna je posledním článkem v soustavě. Stravování nabízí nejen žákům ZŠ či dětem z MŠ, ale i zaměstnancům a i cizím strážníkům. Stravovací služby totiž spolu s kopírovacími či vzdělávacími službami a pronájmem prostor patří k doplňkové činnosti, kterou škola může přispět k dosažení lepšího zisku. Cena oběda, kterou zaplatí cizí strážník, je 62 Kč. Ve školním roce je ke stravování ve ŠJ jídelně přihlášeno více než 100 žáků. Počet obědů, které jsou vydány nad rámec školních strážníků, čítá okolo 50 – 60 obědů denně. Oběd se vždy konzumuje v prostorách tomu určených a to v prostoru školní jídelny za dohledu určeného pedagoga.

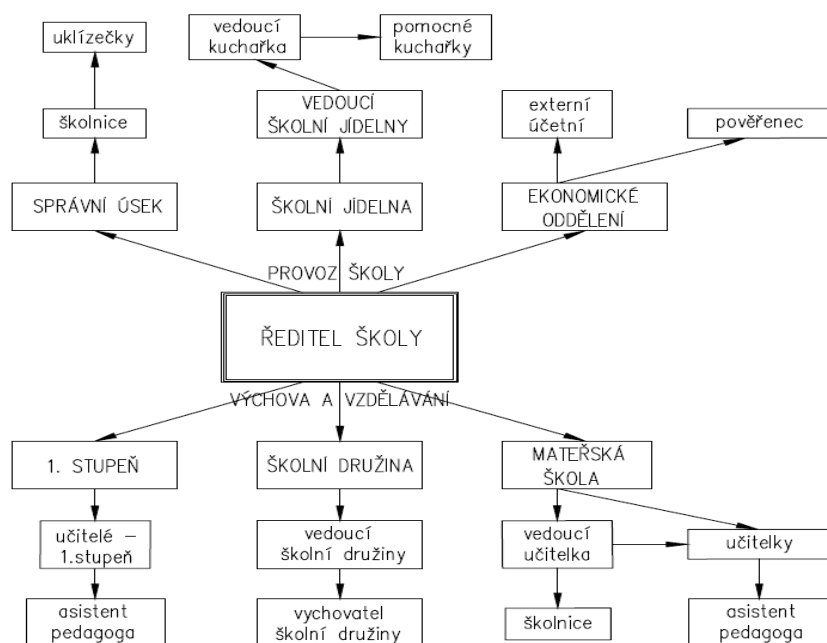
---

⁴⁵Družina: Kroužky. ZŠ VRACLAV [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/druzina/krouzky/>

4.1.2 Personální obsazení školy

I přesto, že se jedná o malotřídní školu, se ředitelka snaží o udržení kvalifikovaného personálu. Je to jeden z vytyčených školských cílů při řízení školské organizace. Základní škola ve Vraclavi má dvanáct pracovníků, pět pedagogických, dvě vychovatelky ŠD a pět nepedagogických pracovníků. Mezi pět pedagogů se řadí i ředitelka školy, která je mimo jiné i speciálním pedagogem či koordinátorkou ŠVP. Ve škole pracuje i výchovný poradce, metodik primární prevence, koordinátor ICT, asistent logopedie, či preventista. Z provozních zaměstnanců má škola k dispozici školnici budovy, uklízečku a hlavní a pomocnou kuchařku. Na následujícím obrázku je vyhotoveno organizační schéma vraclavské malotřídní školy.

Obrázek č 1. – Organizační schéma pracovníků vraclavské školy

Zdroj: dle⁴⁶

4.1.3 Školní vzdělávací program

ŠVP „Veselá školička“ je vzdělávacím programem, který nutí žáky více přemýšlet o problematice tématu. Učitel úkoly za žáky nedělá, ale pouze jim ukazuje, jak by měli tyto úkoly sami řešit. Výuka je založena na všeobecné spolupráci žáků. ŠVP je zaměřen na rozvoj každého jedince, snaží se o individualitu žáků. Jeho cílem je žáky rozvíjet, vést k tomu, aby měl

⁴⁶Personál: Škola. ZŠ VRACLAV [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/ucitele/mgr-pavlina-filipi>

jedinec zdravé sebevědomí a respekt k druhým. Vzhledem k tomu, že se jedná o malotřídní školu na vesnici plné tradic, snaží se škola se žáky plynule navázat na tradice místních občanů a podporovat v nich budoucí občany obce. Dále se škola zaměřuje na jedincovou výchovu a přípravu na praktický život. Škola se snaží o dosažení maxima každého jednotlivého dítěte.

Předměty, které se ve škole vyučují, bývají totožné s předměty na ostatních školách, rozdíl je však v metodách výuky. Osvojení a užívání rodného jazyka v písemné i mluvené podobě je hlavní náplní v českém jazyce. Odlišnost, kterou zde nabízí žákům při výuce, je metoda čtení. Provádí se zde metoda SFUMATO – metoda splývavého čtení. Je to moderní způsob, jak naučit dítě číst, aby textu brzy porozumělo. Dále zde využívají metody profesora Hajného, které posilují matematickou představivost pomocí aktivně strávených činností při hodině matematiky. Žáci si osvojují především pozornost, logiku a vytrvalost při budování schémat. Žák je nucen znalosti v oblasti matematiky objevit sám. Možnost výuky anglického jazyka nabízí škola již od útlého věku. Již v první třídě se vyučuje cizí jazyk, především formou konverzace. V dnešní době je nedílnou součástí předmětů, které školy vyučují, informatika. Po nynějších zkušenostech s online výukou byli žáci i pedagogové rádi za každou zkušenost, kterou s výpočetní technikou měli. Dalším důležitým předmětem při osvojování potřebných informací je předmět se zaměřením na člověka a jeho svět. Tento předmět se zabývá člověkem, jeho potřebami, rodinou, společností, vlastí a její historií, přírodou, kulturou či zdravím. Žák tak získává potřebný všeobecný rozhled o světě.

I tento aspekt rozmanitosti ŠVP je zohledněn ve financování školy pomocí obecního rozpočtu. Díky rozmanitosti a možnostem, které škola nabízí ve výuce, je potřeba rozsáhlejšího a pestřejšího vybavení školského zařízení. Ať se jedná o projekty, které jsou víceleté a finančně náročné, tudíž je u nich zapotřebí využití dotace vyhlášené MŠMT či EU, nebo menší projekty, při kterých je zapotřebí spoluúčast obce, nebo každoroční ostatní programy, které školu profilují jako takovou. I na těchto projektech se obec aktivně podílí svým financováním.

4.2 FINANCOVÁNÍ ZŠ A MŠ VRACLAV

4.2.1 Programové financování

Základní škola Vraclav, stejně jako ostatní školy v ČR, má možnost využívat finanční prostředky z programů, které vyhlásí MŠMT či EU. MŠMT každým rokem vyhláší několik rozvojových programů, které může škola využít. Jsou to speciální programy, které umožňují škole získávat peníze nad rámec státních a obecních financí. Finanční prostředky jsou

poskytovány na daný problém ve školství a s ním spojenými ostatními věcmi. Tyto dotace jsou striktně účelové a jsou označeny účelovými znaky (ÚZ). Znak pro dotace je závazující pro každou organizaci. Dotace musí být využity pouze na daný účel, jenž je vymezen v podmínkách při poskytování dané dotace. Jedná se tedy o účelové dotace. Nedodržení organizací účel, na jaký byla dotace poskytnuta, jedná se o nerespektování rozpočtové kázně. Nerespektování rozpočtové kázně vede k zákonem určeným důsledkům, v nejzávažnějším případě až k nutnosti navrácení poskytnuté dotace. Školská organizace na Vraclavi ve sledovaném období 2016 – 2020 obdržela několik dotací:

- **EU 51** – Rozvojový program Zvýšení platů pedagogických pracovníků RgŠ.
- **UZ 33001** – Rozvojový program EVVO pro školy,
- **UZ 33052** – Zvýšení platů pracovníkům regionálního školství,
- **UZ 33058** – OP VK – šablony ZŠ a SŠ v oblasti podpory 1.1,
- **UZ 33061** – Zvýšení odměňování pracovníků regionálního školství v roce 2015,
- **UZ 33063** – EU šablony do škol – asistenti, školení, projekty,
- **UZ 33070** – Podpora výuky plavání v ZŠ,
- **UZ 33074** - Finanční zajištění překrývání přímé pedagogické činnosti pedagogů v MŠ,
- **UZ 33076** – Vyrovnání mezikrajových rozdílů v odměňování pedagog. pracovníků,
- **UZ 33077** – Podpora financování ZŠ při změnách systému financování reg. školství⁴⁷

Tabulka č. 7 – Rozpis účelových prostředků poskytnutých škole v letech 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dotace EU 33063	224 760,-	0,00,-	0,00,-	362 394,-	370 490,-	800 342,-	800 342,-
dotace EU 51	0,00,-	188 743,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
dotace EU UZ 33058	0,00,-	239 986,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
dotace EU UZ 33070	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	4 165,00,	27 980,-	0,00,-
dotace UZ 33052	0,00,-	151 705,-	131 148,-	115 499,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
dotace UZ 33061	0,00,-	23 771,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
dotace UZ 33073	0,00,-	0,00,-	0,00,-	44 486,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
dotace UZ 33074	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	266 675,-	0,00,-
dotace UZ 33076	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	264 303,-	0,00,-
dotace UZ 33077	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-
UZ – PROJEKT	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	614 997,-	30 250,-
UZ – Úřad práce	0,00,-	60 000,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-	0,00,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

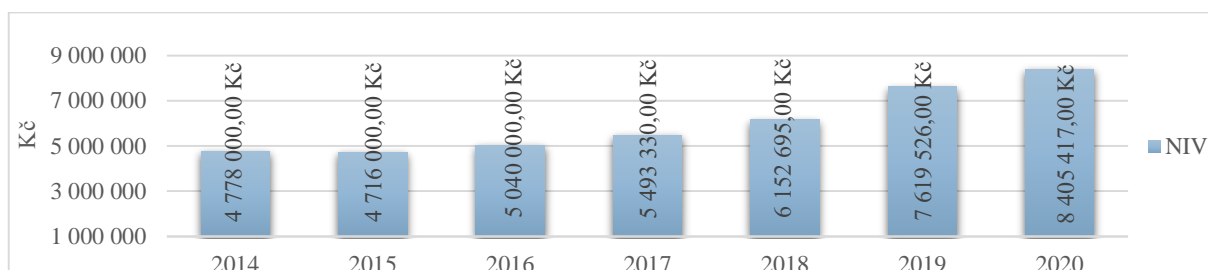
⁴⁷Číselník účelových znaků. *MINISTERSTVO FINANČNÍ ČR* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/informacni-systemy/ciselnik-ucelovych-znaku>

Z výčtu je patrné, že po celou dobu sledovaného období nebyl ani jeden z uvedených dotačních projektů vyhlášen vícekrát. Možností, proč školská organizace nezískala dotaci, je několik. Například MŠMT v daném roce nevyhlásila možnost čerpání této dotace, či škola o tuto dotaci nepožádala, nebo v poslední řadě PO nesplnila dané podmínky a tudíž nebyla úspěšná při této žádosti. Díky dotaci PROJEKT byla ve škole poskytnuta možnost zapojení žáků do plaveckého výcviku. Programy UZ 33076, UZ 33074, UZ 33077 jsou dotacemi, které mají pomoc s dofinancováním platů pedagogických či nepedagogických zaměstnanců ve škole. Nejdůležitější a největší dotací z výše uvedených je dotace UZ 33063, která byla ve sledovaném období poskytována každoročně, vyjma roku 2016. Jedná se o projekt „*EU peníze školám*“. Za sledované období celkem škola získala sumu o výšce 2 333 568,00 Kč, která putovala na vzdělávání pedagogů, školní asistent ve výuce, zapojení odborníka do praxe, projektové dny ve škole i mimo školu, komunitně osvětová setkávání s veřejností. Největší možnost získání finančních prostředků z účelových programů měla škola možnost získat v roce 2019. Celková poskytnutá částka škola byla ve výši 1 974 297,00 Kč. Škola měla tak možnost vynaložit více finančních prostředků na dané účely, o které škola v roce 2019 požádala. Díky těmto projektům a financím z nich plynoucím má školská organizace co nabídnout. I přesto, že se vraclavská MŠ a ZŠ řadí mezi malotřídní školy na venkově, nabízí dětem navštěvujícím toto zařízení vzdělávání a vyžití na vysoké a především moderní úrovni. Ředitelka školy si uvědomuje, jak moc důležité je v dnešní době uspokojení nároků akutních potřeb jedinců v oblasti školství.

4.2.2 *Financování pomocí státního rozpočtu*

Dalším zdrojem, který poskytuje potřebné finanční prostředky škole, jsou finance, které putují ze státního rozpočtu. Jedná se o výkonové financování. Toto financování je založeno na financích, které plynou z výše normativů, které jsou určeny MŠMT vyhláškou o normativech. Rozhodující je tedy normativní metoda. Výše transferu ze státního rozpočtu na přímé neinvestiční výdaje, které byly poskytnuty škole za sledované období, jsou zaznamenány v následujícím grafu. Z něj je patrné, že v průběhu sledovaného období dotace na NIV měly rostoucí trend. Výrazný skok byl zaznamenán v roce 2019, kdy regionální financování prošlo zásadní změnou, která měla pomoci právě takto malým venkovským školám. Dalším důvodem proč NIV do roku 2019 rostly, bylo nejen pozvolné navyšování krajských normativů, ale též i pozitivní trend v počtu žáků v ZŠ a dětí v MŠ. Již několik let má ZŠ pozitivně rostoucí křivku v počtu žáků a MŠ má naplněnou svou maximální kapacitu obou tříd.

Graf č. 10. – Rozpočet přímých NIV poskytnutých škole v letech 2014 – 2020

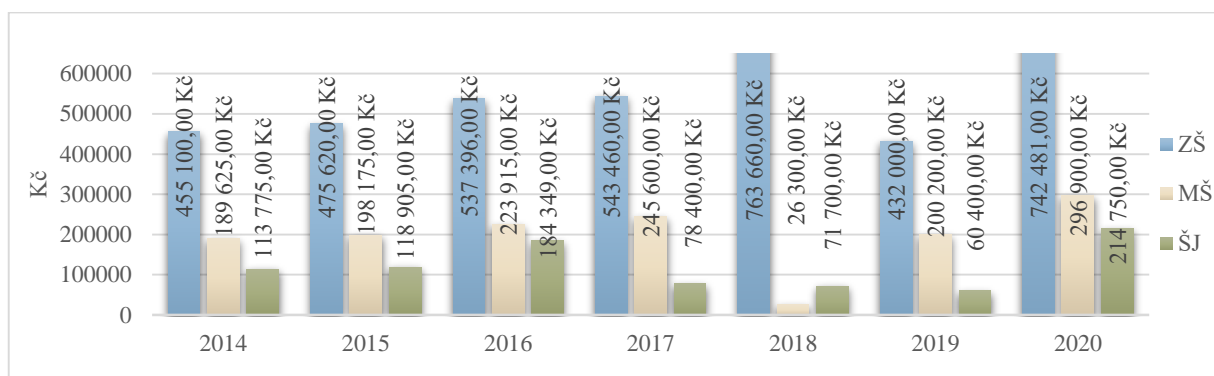
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.2.3 *Financování školy pomocí obecního rozpočtu*

Dalším zdrojem financování školy Vraclav jsou finanční prostředky od zřizovatele školy. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je obec Vraclav, tudíž má povinnost poskytovat škole příspěvek na provoz školy včetně jejího příslušenství. Jedná se například o náklady na pořízení energií budov, různé materiály, potřebné suroviny ve školní jídelně, drobný hmotný a nehmotný majetek, cestovné či školení pro zaměstnance školy a externí pracovníky, kteří ve škole zajišťují zpracovávání mezd a účetnictví nebo další potřebné věci, které jsou spjaté s provozem školského zařízení. Dále jde část z těchto finančních prostředků na hrazení dílu mezd pracovníků školní kuchyně. Obec podporuje školní jídelnu ve svém zájmu, neboť mimo strážníků z řad školy školní jídelna poskytuje možnost odběru obědů i občanům obce. Dalším článkem v rozpočtu jsou příspěvky na mzdy pracovníkům, kteří jsou zde zaměstnáni dohodou o provedení práce či dohodou o pracovní činnosti. Je to například pracovní pozice školníka, logopedky či dobrovolníků z řad učitelů, kteří vedou zájmové kroužky. Na tyto pracovní pozice KÚ v Pardubicích finanční prostředky neposkytuje.

O částce z obecního rozpočtu, která bude náležet právě oblasti školství v obci Vraclav, rozhoduje obecní zastupitelstvo v čele se starostou. Návrh finančních prostředků, o kterých zastupitelstvo jedná, předloží ředitelka školy na jednání zastupitelstva, kdy obec projednává rozpočet na daný rok. Částka je odvozena od požadavků a potřeb školy. Zpětnou vazbu dostává obec při kontrole hospodaření příspěvkové organizace. Kontrolu provádí finanční kontrolní výbor obce. Kontrolní zprávy jsou pak diskutovány na dalším zasedání zastupitelstva. Je-li třeba větší finanční transfer škole, například na výstavbu nové budovy či opravy stávající, tak tyto dotace jsou realizovány přímo pomocí obecního rozpočtu, nikoli pak z financí určených škole na její provoz. V následujících dvou grafech jsou srovnány rozpočty provozních příspěvků poskytnutých škole obcí Vraclav:

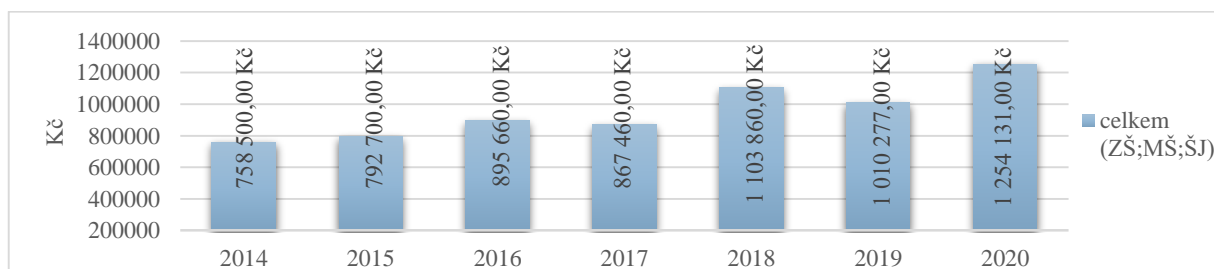
Graf č. 11. – *Obecní rozpočet pro jednotlivé subjekty příspěvkové organizace v letech 2014 – 2020*

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

V předchozím grafu je zpracováno rozdělení příspěvků od obce jednotlivým subjektům. Jedná se o ZŠ, MŠ a v neposlední řadě ŠJ. Největším dílem z rozpočtu je částka putující do ZŠ. Každoročně připadne ZŠ okolo 60% financí z celkového rozpočtu. Okolo 25% financí pak putuje do místní MŠ a zbylých 15% patří ŠJ. V následujícím grafu je zpracován celkový rozpočet příspěvkové organizace, který poskytl zřizovatel organizace. Z grafu vyplývá, že ve sledovaném období výše příspěvků každoročně mírně rostla, vyjma roku 2017. To plyne z toho, že obci Vraclav se po hospodářské stránce daří velice dobře a tudíž může školské organizaci dopřát provozní dotaci v plné výši, o kterou ředitelka zažádá. Obec může tak plně investovat do rozvoje školy. Důvodem, proč se zvyšují provozní příspěvky pro školu, jsou i zvyšující se náklady na energie, plyn, vodné a stočné či náklady na mzdy externích pracovníků. V posledních dvou letech byl příspěvek obdobný. Oproti tomu rok 2016 byl s rokem 2021 v částce nesrovnatelný. V minulých letech nebyla taková potřeba investovat do rozvoje školy. Se vstupem moderních technologií do výuky bylo zapotřebí jistá rekonstrukce školních potřeb, jako je pořízení notebooku každému pedagogovi či pořízení interaktivních tabulí do každé učebny ve škole. Oproti tomu od roku 2018 roste i částka, která připadne DDHM. Rozdíl mezi rokem 2017 a rokem 2020 v DDHM je až jednou takový.

Graf č. 12. – *Rozpočet celkových prostředků a poskytnutých od zřizovatele v letech 2014 -2020*

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

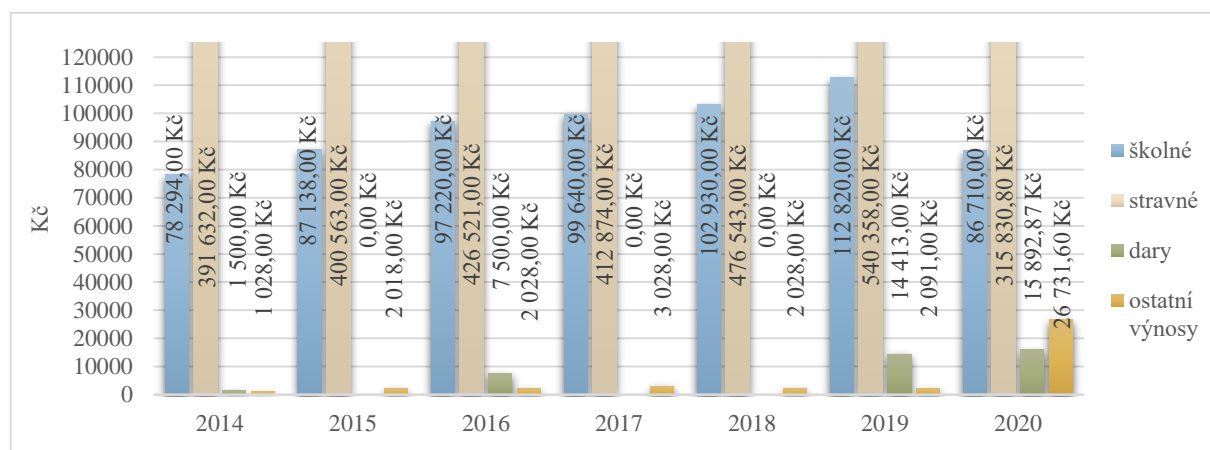
4.2.4 Ostatní financování

Ostatní zdroje

Jedním z dalších zdrojů, odkud škola má možnost získat další finanční prostředky, je možnost ostatního financování. Mezi ně patří školné, do kterého řadíme provozní příspěvek MŠ a provozní příspěvek ŠD. Tyto příspěvky hradí sami rodiče. Příspěvek v MŠ se platí každý měsíc ve výši 200 Kč na jedno dítě. Příspěvek v ŠD je též měsíční, ale hradí se jednou za pololetí, jedná se o částku 500 Kč za pololetí na jedno dítě (100 Kč za jeden kalendářní měsíc). Dalším ostatním zdrojem je stravné a to za stravování žáků v ZŠ, dětí v MŠ a zaměstnanců školy. Posledním sice nestálým, ale zato každoročním příjmem jsou příjmy plynoucí z darů, které vedou ke zlepšení výsledků při hospodaření. Tento příjem je pak využíván při financování dalšího rozvoje školy. Ostatní příjmy školy nejsou závratné. Jedná se o nahodilé příjmy, které se každoročně neopakují. Jsou to například úroky na BÚ, ostatní výnosy či čerpání fondů.

Z následujícího grafu je zřetelné, že nejdůležitějším ostatním příjmem pro školu je příjem ze stravného žáků, dětí a zaměstnanců. Od roku 2016 měl tento příjem rostoucí trend. Důvodem byl vyšší počet žáků, tudíž i vyšší počet strávnicků ve školní jídelně. Zlomový byl pak rok 2020, kdy přišla pandemie Covid-19, tudíž se snížil počet odebraných obědů ze školní jídelny. Druhým důležitým příjmem je příjem, který plyne z ostatního financování, ze školného. Tyto poplatky měly až do roku 2020 též rostoucí trend z důvodu vyššího počtu žáků v ZŠ. Pohybují se okolo 100 000 Kč za rok. Výnosy z ostatního financování putovaly na lepší vybavení do školní kuchyně a jídelny, dále pak na financování mimořádných oprav a situací.

Graf č. 13. – Další zdroje při financování příspěvkové organizace v letech 2014 – 2020

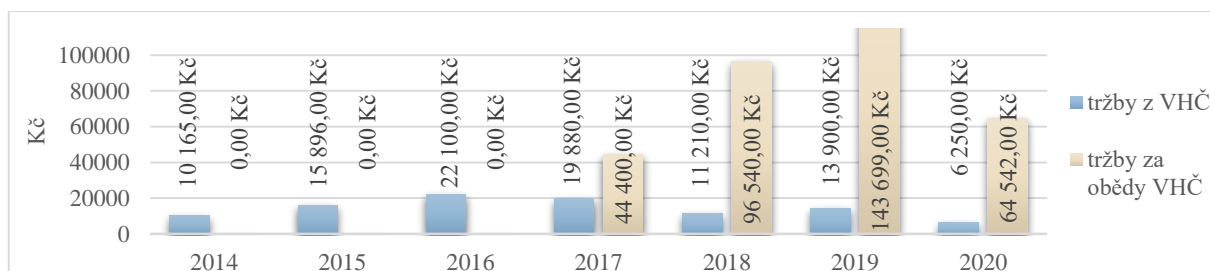
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Doplňková činnost

Posledním zdrojem, jenž napomáhá při financování školy, je doplňková činnost. Ze čtyř činností, které má škola uvedené v zakládací listině, škola využívá pouze stravovací služby pro cizí strážníky, zejména tak pro občany obce Vraclav a Sedlec. V následujícím grafu jsou zobrazeny výnosy z obědů a tržby z ostatní vedlejší hospodářské činnosti. Z grafu je vidět, že možnost odebírat obědy cizími strážníky byla až od roku 2017. Výše výnosu má ve sledovaném období nestálý vývoj. V roce 2016 došlo k nárůstu prodaných obědů. Oproti tomu v roce 2020 byl zaznamenán propad v těchto výnosech. Důvodem byla vzniklá krize spojená s Covid-19. Výše obnosu z této činnosti je závislá na několika aspektech. Prvním z nich je počet cizích strážníků, kteří navštěvují školní jídelnu. Tento aspekt je ovlivněn především počtem obyvatel v obci a pestrostí nabídky na jídelním lístku. Měsíční průměrný počet obědů, který škola vydá cizím strážníkům, je okolo 150 – 200 porcí. Druhým aspektem ve výši obnosu je cena obědů, která roste s rostoucími náklady. Tento aspekt je ovlivněn zejména kvalitou nabízených obědů. V současnosti cena za jeden oběd pro cizího strážníka činí 62 Kč.

Graf č. 14. – Výnosy z doplňkové činnosti školy v letech 2014 – 2020

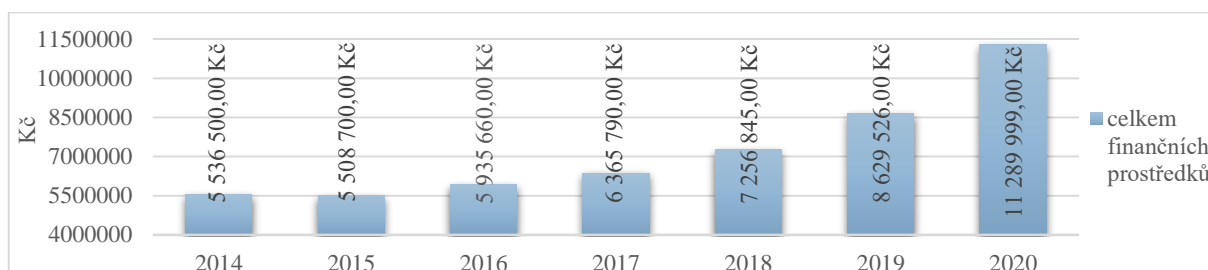

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.2.5 Celkové finanční prostředky školy

V následujícím grafu jsou shrnuty celkové finanční prostředky školské organizace, se kterými škola každý rok disponovala, vyjma doplňkové činnosti. Tyto finanční prostředky má škola nad rámec svých možností, jak získat další finanční prostředky k chodu školy. S tímto výdělkem škola nekalkuluje ve svém rozpočtu další rok. Celkové příjmy ve sledovaném období od roku 2015 mají rostoucí trend. V tomto roce byl mírný pokles celkový finančních prostředků, které měla škola k dispozici. Za prvé tento fakt byl ovlivněn reformou financování regionálního školství a za druhé k tomuto faktu přispívají rostoucí náklady na provoz školy, a tím i větší příspěvky od zřizovatele. Souhrn všech finančních příjmů byl ve sledovaném období v rozpětí od 5 935 660,00 Kč do 11 289 999,00 Kč.

Graf č. 15 – Souhrn celkových schválených finančních prostředků pro školskou organizaci v letech 2014 – 2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.3 HOSPODAŘENÍ ZŠ A MŠ VRACLAV

4.3.1 Hospodářské výsledky školy za období minulých let

Školská organizace, stejně tak jako každá klasická organizace, má povinnost vést své účetnictví. Při hospodaření je škola povinna řídit se zákony, předpisy, vyhláškami a rozhodnutími vydanými zastupitelstvem obce Vraclav. O evidenci účetnictví se ve škole stará externí pracovník. V následující tabulce jsou shrnuty hospodářské výsledky od roku 2014. Hlavní činnost měla ve sledovaném období kladný výsledek, vyjma roku 2016 a 2018. V tomto roce byl rozpočet vyrovnaný, tudíž hospodářský výsledek byl nulový. Hospodářské zisky plynoucí z hospodaření školy jsou vždy v dalším roce převáděny do rezervního fondu. Vyšší zisky ve školské organizaci jsou výsledkem snahy o úspory a dobré organizace školy a vyššími poskytnutými dotacemi škole. V níže uvedené tabulce jsou shrnuty hospodářské výsledky.

Tabulka č. 8 – Hospodářské výsledky plynoucí z hlavní a doplňkové činnosti organizace v letech 2014 -2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
hlavní	4 455,-	1 895,-	0,00,-	2 192,93,-	0,00,-	23 404,42,-	50 811,07,-
doplňková	0,00,-	0,00	0,00,-	14 985,57,-	0,00,-	7 587,20,-	13 051,73,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.3.2 Čerpání rozpočtu 2020

V následujících tabulkách je popsáno čerpání rozpočtu školy za rok 2020. Jsou zde rozpracovány všechny příjmy, které škola měla k dispozici při hospodaření, ale i výdaje.

Financování školy pomocí státního rozpočtu

V uvedené tabulce jsou porovnávány částky ze státního rozpočtu, které měla škola ve svém rozpočtu schváleny, částky, které škole byly vyplaceny, a prostředky, které ještě jí zbývaly vyčerpat k účetní uzávěrce za rok 2020. Tyto částky tvoří převážnou část rozpočtu

školy. Z tabulky je patrné, že škola za rok 2020 vyčerpala 9 058 514,00 Kč a 1 016 985,00 Kč jí zbývá ze státního rozpočtu vyčerpat. Částky putují například na platy, odvody, ONIV či FKSP

Tabulka č. 9 – Rozpis čerpání prostředků ze státního rozpočtu za rok 2020

STÁTNÍ ROZPOČET	
<i>schválený rozpočet</i>	10 075 499,00,-
<i>vyplacená dotace</i>	- 8 413 082,00,-
platy – hrubé mzdy	6 510 150,00,-
OON – dohody	6 500,00,-
celkem	6 516 650,00,-
sociální pojištění	1 614 532,00,-
zdravotní pojištění	585 900,00,-
celkem	2 200 432,00,-
odvody FKSP	130 547,00,-
ONIV – přiděl	- 222 633,00,-
ONIV – čerpáno	210 885,00,-
ONIV – zbývá	11 748,00,-
celkem čerpáno	9 058 514,00,-
zbývá čerpat	1 016 985,00,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

V níže uvedené tabulce je uvedena výše finančních prostředků na rok 2020 od KÚ Pardubického kraje. Tyto finanční prostředky jsou poskytovány na vzdělávání a s ním spojené další školské služby. V roce 2020 KÚ poskytl škole dotaci na NIV v výši 8 405 417,00 Kč. Z toho 610 791,00 Kč bylo poskytnuto na platy zaměstnanců školy, 2 063 791,00 Kč šlo na odvody pojistného a 122 116,00 Kč bylo určeno na příspěvek do fondu FKSP. Posledních 113 753,00 Kč bylo určeno na ONIV, a to například na nákup nových učebních pomůcek, učebnic a další potřebné pedagogické vzdělávání. Limit na počet zaměstnanců v ZŠ a MŠ Vraclav je dle MŠMT 13,94. To znamená, že ředitelka může svým zaměstnancům poskytnout, až 13,94 úvazku ve škole

Tabulka č. 10 – Rozpis NIV za rok 2020

NIV (KČ)	v tom				limity počtu zaměstnanců
	prostředky na platy (KČ)	odvody		ostatní NIV (KČ)	
		pojistné	FKSP		
8 405 417,00,-	6 105 791,00,-	2 063 757,00,-	122 116,00,-	113 753,00,-	13,94

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Financování pomocí obecního rozpočtu

Ředitelka školy představila zastupitelstvu v prosinci roku 2019 rozpočet, který sestavila na rok 2020. Žádala obec o částku 1 254 131,00 Kč. Nakonec byla schválena částka ve výši 1 214 500,00 Kč a částka byla škole vyplacena. Největší částí z provozního rozpočtu byla položka za elektrickou energii (210 000,00 Kč), dále pak potřebné opravy školy (80 000,00 Kč)

či DDHM (305 750,00 Kč). Provozní rozpočet školy je tvořen třemi částmi. První část byla přiřazena ZŠ a jednalo se o 60% z celkového provozního rozpočtu. Druhá část připadala na provoz MŠ a poslední, srovnatelná s částkou na provoz MŠ byla část rozpočtu připadající na provoz ŠJ. Obec ve vyplacené dotaci též počítala se spoluúčástí na dotaci pro školu. Tato spoluúčást byla ve výši 65 280,60 Kč a jednalo se o 5%.

Tabulka č. 11 – Rozpis čerpání prostředků od zřizovatele za rok 2020

PROVOZNÍ ROZPOČET	
<i>schválený rozpočet</i>	1 214 500,00,-
<i>vyplacená dotace</i>	- 1 214 500,00,-
vyplacené dotace – projekt Pard. kraje	- 1 067,00,-
vyplacené ostatní projekty	- 39 479,00,-
celkem	- 1 255 046,20,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Programové financování

Jako každý rok i v roce 2020 vracavská škola žádala o poskytnutí několika dotací. První, kterou škola získala, byla dotace s názvem PROJEKT. Tento transfer ve výši 30 250,00 Kč byl určen na kurz plavání. Žáci mají každoročně tuto možnost výuky. Druhou, kterou škola získala, byla dotace z EU. Jednalo se o Šablony EU peníze školám. Tento transfer byl ve výši 800 342,00 Kč a byla určena na personální obsazení. Škola vyčerpala část dotace ve výši 310 431,00 Kč a zůstatek tak činil 489 911,00 Kč. O tuto dotaci škola žádala již několik let za sebou. Škola byla v žádostech o tuto dotaci pokaždé úspěšná.

Tabulka č. 12 – Rozpis účelových prostředků za rok 2020

ÚČELOVÉ PROSTŘEDKY	
<i>dotace ÚZ – PROJEKT</i>	
součet čerpání	30 250,00,-
<i>dotace EU 33063 ŠABLONY</i>	
celkem dotace EU 33063	- 800 342,00,-
čerpání dotace	310 431,00,-
zůstatek dotace	- 489 911,00,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Vedlejší hospodářská činnost

Propad v roce 2020 byl zaznamenán i ve VHČ. Z důvodu uzavření školy na jaře nebylo možné, aby cizí strážníci odebírali obědy ze ŠJ. Výdejové okénko bylo zřízeno až po letních prázdninách. Tržby z obědů oproti roku 2019 klesly o více než polovinu, klesly na částku 57 740,00 Kč. Tržby z ostatní VHČ klesly na 6 250,00 Kč. I v tomto odvětví byl značný pokles příjmů, i přesto však byl zisk z VHČ kladný, v roce 2020 činil 13 051,73 Kč.

Tabulka č. 13 – Souhrn nákladů a výnosů z vedlejší hospodářské činnosti školy za rok 2020

VEDEJŠÍ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST			
NÁKLADY		VÝNOSY	
<i>potraviny</i>	27 368,27,-	<i>tržby z VHČ</i>	- 6 250,00,-
<i>platy – hrubé mzdy</i>	19 249,00,-	<i>tržby za obědy VHČ</i>	- 64 542,00,-
<i>OON - dohody</i>	4 000,00,-		
<i>sociální pojištění</i>	4 768,00,-		
<i>zdravotní pojištění</i>	1 733,00,-		
<i>odvody FKSP</i>	385,00,-		
<i>zákonné pojištění</i>	237,00,-		
celkem	57 740,00,-	celkem	- 70 792,00,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Souhrn nákladů a výdajů za rok 2020

Z výkazu zisku a ztrát je patrné, že náklady za rok 2020 byly 1 487 265,15 Kč. Největším nákladem byla spotřeba materiálu a DHM. Další velkou položkou v rozpočtu byla spotřeba energie a další služby (poštovné, internet, plavecký výcvik či externí pracovníci – zpracování mezd nebo vedení účetnictví školy). Výnosy v roce 2020 činily celkem 445 165,27 Kč. Rok 2020 byl ovlivněn kovidovou krizí, tedy i výnosy školy byly nižší. Děti totiž nenavštěvovaly školu, propad výnosů ze stravného byl několik desítek tisíc korun. To samé platilo i o školném, kdy děti z MŠ musely doma a jejich rodiče neplatili po dva a více měsíců školné.

Tabulka č. 14 – Náklady školy za rok 2020

NÁKLADY		VÝNOSY	
<i>spotřeba materiálu a DHM</i>	687 350,00,-	<i>školné</i>	- 86 710,00,-
<i>spotřeba energie</i>	336 994,00,-	<i>stravné</i>	- 315 830,80,-
<i>opravy a údržby</i>	52 473,90,-	<i>dary</i>	- 15 892,87,-
<i>cestovné</i>	1 962,00,-	<i>ostatní výnosy – pojištění</i>	- 26 731,60,-
<i>ostatní služby</i>	244 959,11,-		
<i>zákonné služby</i>	18 160,00,-		
<i>mzdové náklady</i>	61 250,00,-		
<i>pokuty a penále + ostatní náklady</i>	33 980,50,-		
<i>odpisy DNM + DHM</i>	50 135,00,-		
celkem	1 487 265,15,-	celkem	445 165,27,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.3.3 Rozpočet školy na rok 2021 pro obec

V prosinci roku 2020 ředitelka školy představila zastupitelstvu obce rozpočet na rok 2021. Vzhledem k rostoucím nákladům na provoz školy se nepatrně zvedla i jeho výše. O tomto rozpočtu bude však zastupitelstvo se starostou jednat až na dubnovém zasedání. Případné nesrovnalosti v rozpočtu školy na rok 2021 budou také projednávány při zasedání zastupitelstva v dubnu. V níže uvedené tabulce jsou podrobně rozepsány položky v rozpočtu na rok 2021, které bude ředitelka navrhopvat:

Tabulka č. 15 – Rozpočet školy pro zřizovatele na rok 2021

	ZŠ	MŠ	ŠJ	celkem
elektrická energie	210 000,00,-	40 000,00,-	---	250 000,00,-
plyn	---	95 500,00,-	---	95 500,00,-
vodné + stočné	18 000,00,-	12 000,00,-	---	30 000,00,-
hygienické potřeby	17 000,00,-	10 000,00,-	8 000,00,-	35 000,00,-
opravy	25 000,00,-	15 000,00,-	40 000,00,-	80 000,00,-
náplně do tiskáren	10 000,00,-	3 000,00,-	4 000,00,-	17 000,00,-
materiál pro ředitele a pedagogy	4 000,00,-	3 000,00,-	---	7 000,00,-
plavecký výcvik	18 000,00,-	---	---	18 000,00,-
knížky do žákovské knihovny	4 000,00,-	1 000,00,-	---	5 000,00,-
spotřební materiál (do 500,-)	30 000,00,-	20 000,00,-	5 000,00,-	55 000,00,-
internet + telefon	6 000,00,-	3 000,00,-	---	9 000,00,-
DAS – právní ochrana školy	15 000,00,-	9 000,00,-	---	24 000,00,-
účetnictví	56 700,00,-	39 500,00,-	14 000,00,-	110 200,00,-
pojištění (vybavení + děti)	23 500,00,-	10 000,00,-	---	33 500,00,-
revize el., těl. náradí, kotle	25 000,00,-	10 000,00,-	10 800,00,-	45 800,00,-
vedení bankovního účtu	8 000,00,-	---	---	8 000,00,-
BOZP a PO	4 000,00,-	3 000,00,-	2 000,00,-	9 000,00,-
poštovné a obálky	3 700,00,-	---	---	3 700,00,-
webové stránky školy	2 800,00,-	---	---	2 800,00,-
přípravky do myčky	---	---	11 400,00,-	11 400,00,-
GDPR – SMS služby	15 200,00,-	---	---	15 200,00,-
ICT – technik	65 000,00,-	35 000,00,-	---	100 000,00,-
5% spoluúčast na dotaci	73 473,36,-	---	---	75 473,36,-
DDHM	136 800,00,-	67 400,00,-	101 550,00,-	307 100,00,-
celkem	818 873,00,-	385 600,00,-	141 200,00,-	1 345 673,36,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Dalším rozpočtem, který ředitelka školy předkládá, je rozpočet na DDHM. Každý subjekt školské organizace má svůj vlastní rozpočet na další rok, který ředitelka se starostou projednává. Celkový rozpočet na DDHM na rok 2021, který předložila, je ve výši 307 100,00 Kč. Největší část putuje do ZŠ. Jedná se o více než polovinu rozpočtu. Rozpočet DDHM pro ZŠ je ve výši 184 500,00 Kč. MŠ bude přidělena částka 76 600,00 Kč. Poslední díl rozpočtu tvoří finance, putující na vybavení ŠJ. Jedná se o částku 46 000,00 Kč

Tabulka č. 16 – Rozpočet ZŠ; MŠ; ŠD na rok 2021 – DDHM

ZÁKLADNÍ ŠKOLA		MATEŘSKÁ ŠKOLA		ŠKOLNÍ JÍDELNA	
tělocvična – světlo	28 000,-	výmalba tříd	31 000,-	výmalba kuchyně	30 000,-
řídící jednotka	25 000,-	deky a polštáře	13 000,-	dezinfekce	3 000,-
doměk na náradí	20 000,-	hry do center	6 000,-	fritéza	3 000,-
PC – ředitelna	30 000,-	vysavač	8 000,-	velké kastroly 2x	10 000,-
výmalba chodby	35 000,-	hračky na zahradu	10 000,-		
šicí stroje	30 000,-	žaluzie do oken	5 000,-		
průmyslový vysavač	13 000,-	šatní skříň	3 600,-		
ovocné stromy	3 500,-				
	184 500,-		76 600,-		46 000,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

Chce-li škola zažádat o dotaci, ať už se jedná o dotaci vyhlášenou MŠMT, EU či jinými resorty ministerstev, musí být zahrnuta i jistá spoluúčast obce. Výše podílu spoluúčasti je u každé dotace rozdílná. V roce 2021 škola žádá dotaci na polytechnickou učebnu. Jedná se o multifunkční učebnu a to nejen pro chlapce. Cílem tohoto projektu je rekonstrukce zastaralých dílen ve školách. Ředitelka vracavské školy se snaží o zmodernizování nejen školních dílen, ale i o vytvoření nových šicích dílen. Tyto místnosti mají dětem umožnit lepší výuku pracovních činností a předat žákům něco z praktického života. Spoluúčast obce při dotaci byla necelých 5% z celkové částky. Jednalo se o 73 473,36 Kč. I s touto částkou musí starosta kalkulovat při uvolňování finančních prostředků určených právě pro ZŠ a MŠ. Tento výdaj není stálý, každoročně se opakující, ale i přesto s ním musí starosta počítat a uvolnit danou částku pro školu. Celková částka, kterou škola získala v programu na vytvoření polytechnické učebny, činila 1 469 467,20 Kč a byla čerpána z dotace Ministerstva pro místní rozvoje.

Tabulka č. 17 – Spoluúčast obce na dotaci pro školu v roce 2021

<i>celková částka dotace</i>	<i>spoluúčast obce</i>	<i>poskytnutá částka EU</i>
1 469 467,20,-	73 473,36,-	1 395 993,84,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.3.4 Střednědobý výhled hospodaření ZŠ a MŠ Vraclav na rok 2022

Na konci roku 2019 ředitelka školy předložila zastupitelstvu a starostovi výhled hospodaření školy na roky 2021 a 2022. Zastupitelstvo na prosincové schůzi její střednědobý výhled hospodaření schválilo a ona předběžně může v budoucnosti počítat s jistými finančními prostředky na tyto další roky. V následující tabulce je zaznamenán střednědobý výhled hospodaření ZŠ a MŠ. Z výhledu je patrné, že ředitelka školy počítá se srovnatelnými náklady a výdaji. Provozní dotace od Pardubického kraje tvoří až 2/3 ze všech výnosů. Z nákladů se počítá s největší částí na osobní náklady včetně přidělů.

Tabulka č. 18 – Výhled hospodaření ZŠ a MŠ na rok 2022

(v tisících Kč)		rok 2022	
<i>VÝNOSY</i>	<i>11 300,-</i>	<i>NÁKLADY</i>	<i>11 300,-</i>
- příspěvek zřizovatele	1 250,-	- osobní náklady + FKSP přiděl	6 920,-
- provozní dotace Pard. kraje	8 350,-	- odvody	2 118,-
- provozní dotace z jiných zdrojů	1 000,-	- ONIV	130,-
- zúčtování 403 do výnosů	0,-	- náklady spojené s dotací	1 000,-
- zapojení fondů do výnosů	0,-	- odpisy	6,-
- ostatní výnosy	700,-	- ostatní náklady	1 126,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z interních materiálů

4.4 SHRNU TÍ STUDIE

4.4.1 *Dopad financování školy na obec jako zřizovatele*

Vzhledem k zavázání se jako zřizovatele školy vzniká povinnost plnit závazky vůči ní. Obec má tedy povinnost zřídit škole příznivé podmínky. Obci tak připadá závazek poskytnout nejen dostatek finančních prostředků, ale i kvalitní prostory a mnoho dalšího. Finanční příspěvek pro vraclavskou školu činí každoročně něco kolem 5% z celkového rozpočtu. Zda je to velká část rozpočtu, je velice diskutabilní věc. Starostovi, kterému nejde o blaho vesnice, může připadat 5% z rozpočtu jako velký díl, který by se dal využít efektivněji pro občany všech věkových kategorií. Oproti tomu starostovi, kterému jde o to, aby udržel školu jako středobod obce, nedělá problém poskytnout 5% a více do oblasti školství. Stejně tomu je i ve Vracavi, kde se starosta snaží o prosperitu obce, tudíž se snaží o udržení a poskytnutí kvalitních školských služeb. Usiluje o neustálé propojení a spolupráci obce se školou. Starosta ví, že schválí-li ředitelce školy její plánovaný rozpočet, čekají ho výhody při organizování společenského života. Může se v tomto směru spolehnout na školu a škola se může spolehnout na potřebné finanční prostředky, které jí starosta přidělí z rozpočtu. V posledních letech je škola velice prospívající, má dostatečný počet žáků, tudíž obec není nucena doplácet za chybějící žáky. Tento transfer, který byl poskytován škole za chybějící žáky, byl velkým závazkem pro obecní rozpočet. Nezbyvalo pak tolik finančních prostředků na rozvoj školy, jako tomu je v této době.

4.4.2 *Predikce „Veselé školičky“ Vraclav*

Zachovat školu na malých obcích je po nové reformě snazší. I tato reforma velice přispěla k většímu finančnímu příspěvku pro ZŠ a MŠ Vraclav. Škola je rodinného typu a ráda by v tomto směru pokračovala. Díky vybavenosti, pedagogickému sboru a možnostem výuky si v okolních obcích vybudovala své jméno. Tento fakt přispěl i k vyššímu počtu žáků. Ze SWOT analýzy ovšem vyplývá, že nízký počet žáků může být pro školu hrozbou. Avšak i v dalších letech by podle názoru ředitelky školy měla mít křivka počtu žáků rostoucí trend. Další hrozbou školy může být hodně práce na málo zaměstnanců či hodně administrativy a opomenutí pedagogické činnosti. Mezi příležitosti školy patří především snaha ředitelky, která se svými nápady a možnostmi stará o rozvoj školy. Snaží se o vytvoření nových multifunkčních učeben, zařízení výpočetní techniky do všech učeben nebo nákup nových školních pomůcek, které žákům pomůžou při osvojování si nových metod při výuce. Dále pak se snaží o zútulnění školních prostor. Po opravě budov ZŠ je zapotřebí opravit budovu MŠ,

protože její technický stav není dostačující. Náklady na provoz MŠ nejsou optimální oproti nákladům na provoz budovy ZŠ. Je třeba celková rekonstrukce budovy MŠ. Obec tak zvažuje, že by v příštích letech nechala vystavit novou budovu MŠ. Má již připravenou případovou studii. Ze SWOT analýzy vyplývá, že výstavba nové MŠ je pro školu příležitostí. Mezi silné stránky školy se řadí nejen fakt, že se jedná o vesnickou školu, ale i velká podpora ze strany obce či rodinné zázemí. Oproti tomu slabou stránkou školy patří je chybějící tělocvična, která schází nejen žákům školy, ale i místním občanům. Dále pak také nemožnost využití ŠD pro všechny žáky. Z důvodu kapacity slouží školní družina pouze pro děti do čtvrtého ročníku. Děti z pátého ročníku, které dojíždějí, jsou pak odkázány pouze na prostory před školou.⁴⁸

4.4.3 Doporučení ZŠ a MŠ Vraclav

Zřizovatel školy má snahu, aby škola byla prosperující i za předpokladu maximálních úspor v následujících letech. I škola se bude snažit přes omezené množství financí, aby nadále vzkvétala v následujících letech. Zůstává tak otázka, do jaké výše je vhodné omezovat škole finanční prostředky. Sníží-li se rapidně provozní příspěvek od zřizovatele, sníží se i možnost rozvíjení školy. Se snížením atraktivity by se v budoucnu mohl zastavit rostoucí trend v počtu žáků. Mohlo by tak přijít omezení provozu školy. Jednalo by se např. o zrušení zájmových kroužků či omezení nákupu nových potřebných pomůcek. Nebude-li škola prosperovat, bude obec ztrácet na kvalitě, a to především v její občanské vybavenosti. To povede nejen k poklesu přílivu nových mladých lidí, ale i odlivu mladých lidí, kteří v obci nyní žijí. V následujících letech by se škola měla intenzivně soustředit na získávání financí nad rámec provozní dotace a dotace od MŠMT. Zaměřit by se měla především na programové financování, na možnosti získávání dotací z EU, MŠMT, či jiných resortů. Tyto finance pomáhají např. k financování nového moderního vybavení školy, školních aktivit, ŠVP či potřebné rekonstrukce. Dále by se škola měla zaměřit na získávání finančních příspěvků z doplňkové činnosti, vedlejší hospodářské činnosti či možnosti získání darů od sponzorů. Z doplňkové činnosti by se škola měla zaměřit na větší rozmanitost jídelního lístku, což by vedlo k většímu počtu cizích strávníků, nebo by měla začít poskytovat kopírovací služby za úplatu či pronajímat prostory, které má jako škola k dispozici. Tyto činnosti by vedly k vyššímu zisku z této činnosti, které by škola mohla investovat do různých provozních nákladů.

---

⁴⁸Úřední deska: Strategický plán ZŠ a MŠ Vraclav. ZŠ VRACLAV [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/uredni-deska/>

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce měla za cíl Analýzu hospodaření a organizaci malotřídní školy ve vybrané obci Vraclav v Pardubickém kraji a zhodnocení dopadu hospodaření školy z hlediska finanční zátěže na danou obec, která je jejím zřizovatelem.

První dvě kapitoly v této práci tvořily část teoretickou. V první kapitole se bylo zabýváno základními pojmy spojenými se základním vzděláváním v ČR, a to právní úpravou v Ústavě či rozdělením školského systému v ČR. Zejména pak v této kapitole bylo definováno malotřídní školní vzdělávání. Tato kapitola byla zaměřena na řízení a organizaci těchto škol. Dále zde byly vymezeny součásti malotřídního školství, jako například mateřská MŠ, ŠD a ŠJ, nebo možnost spojování tříd v jeden ročník, které je pro malotřídní školství typické. Druhá kapitola teoretické části se zabírala vymezením veřejného sektoru, jeho základními rysy a vlastnostmi. Dále definovala obec jako poskytovatele veřejných statků a postavení školství ve veřejném sektoru. Největší část této kapitoly byla věnována financování školství z veřejných financí. Jedná se o financování pomocí státního rozpočtu, pomocí obecního rozpočtu, jako rozpočtu zřizovatele školy či ostatní možnosti financování školy. V následující kapitole bylo rozebráno hospodaření škol a to zejména byly rozebrány náklady a výnosy škol. Dále zde byly popsány problémy při financování školy.

Následující dvě kapitoly práce tvořily praktickou část. Třetí kapitola byla zaměřena na obec Vraclav, ve které se malotřídní škola nachází. V této části práce bylo charakterizováno prostředí obce, její rozsáhlá občanská vybavenost, kterou takto malá obec disponuje a též i demografický vývoj, který má v posledních letech pozitivní trend v počtu růstu obyvatel. V další části kapitoly byl analyzován rozpočet obce za rok 2019 a 2020. Byly zde popsány základní příjmy a výdaje obce. V poslední části kapitoly byla následně analyzována právě možnost financování školství v obci pomocí obecního rozpočtu. Čtvrtá kapitola byla tvořena případovou studií o školské organizaci. V první části byla charakterizována škola jako komplex, tato část práce mimo jiné poukázala na organizaci školy. Byl zde popsán ŠVP školy, personální obsazení školy a především součásti, které spadají právě pod Základní školu a Mateřskou školu Vraclav. Další části kapitoly byly tvořeny analýzami finančních prostředků z minulých let, které měla škola k dispozici. Finance získávala pomocí státního rozpočtu, obecního rozpočtu či možností programového financování, tedy pomocí dotačních programů, do kterých se škola každoročně zapojuje. V další části kapitoly bylo rozebráno hospodaření školy za rok 2020. A v závěrečné části kapitoly byl popsán střednědobý výhled rozpočtu na další rok.

Též zde v této části byla shrnuta celá případová studie. Byl zde popsán dopad hospodaření školy na danou obec a jak moc je velká finanční zátěž, mít na malé obci školu. Dále pak predikce ZŠ a MŠ Vraclav a následné doporučení škole, jak zlepšit jejich finanční stránku a na co by se měla škola v následujících letech soustředit.

Financovat ZŠ a MŠ je relativně složitý a náročný proces. Možností, jak získat finanční prostředky pro příspěvkovou organizaci, je několik. Prvním způsobem, jak získat finanční prostředky pro školu, je na úrovni státního rozpočtu pomocí výkonového financování. Tento příspěvek jde na přímé NIV. Druhým způsobem, jak získat dostatek finančních prostředků, je získání prostředků pomocí obecního rozpočtu, a to obdržáním provozní dotace na školu. Tato možnost financování školy vznikla v den uznání obce ZŠ a MŠ jako příspěvkovou organizaci. Daňové příjmy plynoucí z RUD, konkrétně pak sdílené daně, se staly hlavním zdrojem příjmů obce při financování školy. Dalším důležitým způsobem, jak získat prostředky nad rámec rozpočtu, je princip vlastního spolufinancování. Jedná se tak o vedlejší hospodářskou činnost, jako například výnosy ze stravného, školného či dary a ostatní výnosy, nebo činnost doplňkovou, kde největším výnosem jsou finance z prodeje obědů cizím strávníkům. Další možností, jak získat pro školu další finance nad rámec financí ze státního a obecního rozpočtu je zapojení do programového financování pomocí dotačních programů vypisovaných EU, MŠMT a ostatními resorty. Celkové finanční prostředky, které měla škola k dispozici ve sledovaném období, měly stoupající křivku.

Moderní vybavenost malotřídní školy, poskytování kvalitních školských služeb či atraktivní školní vzdělávací program školy „*Veselá školička*“ jsou charakteristickými znaky pro Základní školu a Mateřskou školu Vraclav, okres Ústí nad Orlicí. Tyto charakteristické znaky vedly k dostatečnému počtu žáků a následně větší prosperitě školy. Větší prosperita školy pak vedla k větší provozní dotaci od zřizovatele a větší možnosti rozvoje školy. Reforma školství umožnila škole vyšší dotaci ze státního rozpočtu. Vyšší dotace ze státního rozpočtu vedla též k většímu rozvoji malotřídní školy. Spokojený žák rovná se spokojený rodič. Spokojený rodič rovná se spokojený ředitel školy. Spokojený ředitel školy rovná se spokojený starosta obce. Spokojený starosta obce se rovná spokojená obec.

POUŽITÁ LITERATURA

Odborné publikace

- HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa v České republice a zemích EU*. Vyd. 1. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2006, ISBN 80-248-1266-5.)
- KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ, ed. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1260-7.
- MAAÝTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. První vydání. Praha: Grada, 2015. 208 stran. ISBN 9788024755618
- Mgr. ZEMAN a spol.: *Studium pro ředitele škol a školských zařízení*, Praha, vydal Národní institut pro další vzdělávání, 2005, Financování školy
- MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, Beáta a Jan STEJSKAL. *Teorie a praxe veřejné ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-526-9.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010, 261 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2
- PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PILNÝ, Jaroslav. *Ekonomika veřejného sektoru*. upr. a dopl. 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, 248 s. ISBN 978-80-7395-021-7.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- TRNKOVÁ, Kateřina, Dana KNOTOVÁ a Lucie ŠKARKOVÁ. *Málotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 9788073152048.

Právní normy

- *Listina základních práv a svobod, v platném znění – článek 33*
- *Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích*
- *Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění*

Internetové zdroje

- 107/2005 Sb. VYHLÁŠKA: O školním stravování. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-01-28]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/vyhlaska_107_2005_Sb_ve_zneni_210_2017_Sb.pdf
- Česká-republika: Financování předškolního a školního vzdělávání: Provozní výdaje. *EURYDICE* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs
- Česká-republika: Financování předškolního a školního vzdělávání: Financování škol ze státního rozpočtu. *EURYDICE* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-21_cs
- Číselník účelových znaků. *MINISTERSTVO FIINANCÍ ČR* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/informacni-systemy/ciselnik-ucelovych-znaku>
- DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Vymezení venkovských obcí v Česku* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

- Družina: Kroužky. *ZŠ VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/druzina/krouzky/>
- Občanská vybavenost. *Obec Vraclav* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/obcanska-vybavenost>
- Obyvatelstvo - roční časové řady: Tab. 2 Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785 - 2019, relativní údaje. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu
- Personál: Škola. *ZŠ VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/ucitele/mgr-pavlina-filipi>
- Počty dětí ve třídách málotřídní základní školy a mateřské školy. *ŠKOLSKÝ PORTÁL PARDUBICKÉHO KRAJE* [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.klickevzdelani.cz/clanky/category/pod-poklickou-materskych-skol/pocty-deti-ve-tridach-malotridni-zakladni-skoly-a-materske-skoly>
- Pohyb obyvatelstva - vybrané území. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E301_null_&katalog=all&skupId=546&z=T&f=TABULKA&pvo=DEM05&vyhltext=VRACLAV&bkvt=VIJBQ0xBVg.&pvo=DEM05&str=v109&c=v3~3__RP2019&u=v109__VUZEMI__43__581151
- Pojem decentralizace. *SLOVNÍK CIZÍCH SLOV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/decentralizace-decentralisace>
- PREZENTACE K REFORMĚ FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ: "Rozpis rozpočtu regionálního školství UZC *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/prezentace-k-reforme-financovani-regionalniho-skolstvi>
- PROGRAM OBNOVY VENKOVA OBCE VRACLAV. *Obec Vraclav* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/file/1606898916-Program-obnovy-venkova-obce-Vraclav-2019-2026-1-.pdf>
- Průvodce pro ředitele mateřské školy. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/52514/>
- Reforma financování regionálního školství - základní princip: PHax. *PHMAX* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.phmax.cz/33/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi-zakladni-principy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhVB5UFn18_QcgPDbZ1z3Yc/
- Školy a školská zařízení - školní rok 2018/201: Základní vzdělávání celkem - žáci v základním vzdělávání podle navštěvovaného stupně a typu školy v časové řadě 2008/09 - 2018/19. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/b-zakladni-vzdelavani-celkem>
- Školy a školská zařízení - školní rok 2018/2019: Tabulková část (všechny tabulky publikace). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-20182019>
- Školy a školská zařízení - školní rok 2019/2020: Základní vzdělávání. *Český statistický úřad: Odbor školství* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skoly-a-skolska-zarizeni-skolni-rok-20192020>
- Úřední deska: Strategický plán ZŠ a MŠ Vraclav. *ZŠ VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <http://zsvraclav.cz/uredni-deska/>
- Vraclav, katastrální území 785164 - katastr nemovitostí. *Kurzycz* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/katastr/ku/785164/>
- VRACLAV. *OBEC VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/historie-2>
- Vývoj počtu obyvatel v obci Vraclav, Ústí nad Orlicí. *Obyvatelé Česka* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.obyvateleceska.cz/%C3%BAst%C3%AD%20nad%20orlic%C3%AD/vraclav/581151>

- Základní informace. *OBEC VRACLAV* [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.obecvraclav.cz/zakladni-informace>
- ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLÁCH V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ ZA OBDOBÍ 1989/90 AŽ 2019/20: Časové řady. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zakladni-udaje-o-skolach-v-regionalnim-skolstvi-za-obdobi>
- Změny ve školním roce 2018/2019: Nová pravidla pro nejnižší počet dětí ve školní družině. *MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/novinky-skolniho-roku-2018-2019?highlightWords=Nov%C3%A1+pravidla+pro+nejni%C5%BE%C5%A1%C3%AD+po%C4%8Det+d%C4%9Bt%C3%AD+%C5%A1koln%C3%AD+dru%C5%BEin%C4%9>

Interní zdroje

- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2014
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2015
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2016
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2017
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2018
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2019
- Čerpání rozpočtu – ZŠ a MŠ Vraclav, okres Ústní nad Orlicí 2020
- Návrh rozpočtu školy na rok 2014
- Návrh rozpočtu školy na rok 2015
- Návrh rozpočtu školy na rok 2016
- Návrh rozpočtu školy na rok 2017
- Návrh rozpočtu školy na rok 2018
- Návrh rozpočtu školy na rok 2019
- Návrh rozpočtu školy na rok 2020
- Návrh rozpočtu školy na rok 2021
- Roční výše finančních prostředků na vzdělávání a školské služby 2020
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2014
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2015
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2016
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2017
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2018
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2019
- Schválený rozpočet obce Vraclav na rok 2020
- Střednědobý výhled hospodaření ZŠ a MŠ 2021 – 2022

Další zdroje

- Rozhovor s ředitelkou školy
- Rozhovor s účetní Obce Vraclav
- Účetnictví Obce Vraclav
- Účetnictví příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Vraclav